

Rajgradzkie ECHA

* ROK XIX * NR 4 (218) * KWIECIEŃ 2008 R. * CENA 2,50 zł * ISSN 1427-9037 *

W numerze

*

W numerze

*

W numerze

WALNE ZEBRANIE TMR
Nowe władze Towarzystwa
i jubileusz 30-lecia
s. 8-9

WIEŚCI Z GRODU RAJ
Sesja nadzwyczajna
i absolutoryjna
s. 2-4

SPORT W GMINIE RAJGRÓD
Sukcesy rajgradzkich uczniów
s. 16

ŻEGNAJ ZIMO - WITAJ WIOSNO
Tradycyjne topienie Marzanny
s.15

Zakwitły już tulipany

WIEŚCI Z GRODU RAJ

XIV nadzwyczajna sesja Rady Miejskiej

W dniu 21 kwietnia 2008 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Rajgrodzie odbyła się XIV nadzwyczajna sesja Rady Miejskiej. Obrady prowadził Przewodniczący RM - Jan Duda. Głównym punktem porządku obrad był w zasadzie tylko punkt dotyczący podjęcia uchwały o rozwiązaniu Związku Komunalnego Gmin Dorzecza Biebrzy. Jak zreferował powód podjęcia takiej uchwały Wiceprzewodniczący RM - Wojciech Więckowski, poprzez Związek miały gminy otrzymać duże pieniądze z funduszu spójności. Kiedy nie ma perspektyw na pozyskanie takich funduszy i w dodatku, kiedy stopień zadłużenia naszej gminy nie pozwala na wydzielenie odpowiednio dużego wkładu własnego do pozyskania dużych funduszy pozabudżetowych udział naszej gminy w tym związku jest bezcelowy. Ponadto 5 innych gmin podjęło już tak samo brzmiącą uchwałę i po podjęciu uchwały przez nasz samorząd Związek Komunalny Gmin Dorzecza Biebrzy przestanie istnieć. Zaoszczędzimy tym samym corocznie wpłacaną składkę do wspólnej kasy Związku.

Radni jednogłośnie podjęli uchwałę o rozwiązaniu Związku Komunalnego Samorządów Gmin Dorzecza Biebrzy.

Następnie Przewodniczący RM - J. Duda zaproponował radnym zapoznanie się z propozycją władz powiatu grajewskiego odnośnie zaopiniowania herbu i flagi powiatu. Szczegółowo projekt omówił radny Janusz Sobolewski, który już wcześniej zapoznał się z nim i w ramach działalności Towarzystwa Miłośników Rajgrodu wydał już stosowną opinię. Projekt herbu powiatu i flagi opracował p. Tomasz Dudziński. Nawiązał on do historii ziem tworzących obecny powiat grajewski (gminy: Radziłów, Wąsosz, Szczuczyn i Grajewo leżały w województwie mazowieckim, zaś Rajgród w historycznym województwie podlaskim). Wspólną przynależnością było późnośredniowieczne przynależenie całości tych terenów do ziemi wiskiej. Stąd też tarcza herbowa podzielona została na dwie poziome części: na górnym, złotym polu, znajduje się herb ziemi wiskiej: pół niedźwiedź, pół orzeł koloru czerwonego, nad nimi złota korona; w dolnym polu, na zielonym tle umieszczony został łos koloru złotego. Jest to nawiązanie do współczesnych walorów przyrodniczych powiatu, który swym zasięgiem częściowo pokrywa się z Biebrzańskim Parkiem Narodowym i bogactwem przyrody: jezior i lasów. Na fładze mamy analogiczne kolory pół herbowych oraz w lewym górnym rogu opisany wyżej herb. Radni pozytywnie zaopiniowali projekt herbu i flagi powiatu.

Burmistrz Rajgrodu - Czesław Karpiński poinformował radnych, że w poprzednim tygodniu był na kilkudniowym spotkaniu Związku Gmin Wiejskich województwa podlaskiego. Zlot miał miejsce w Wilnie, gdzie miały miejsce liczne spotkania z Polakami wchodzącymi w skład lokalnych samorządów. Na przykład w samorządzie Wilna na 29 radnych jest 20 Polaków, natomiast w rejonie sołecznikowskim na 25 radnych Polacy mają 20 mandatów, podobnie jest w rejonie trockim. Natomiast władze państwowe republiki litewskiej podjęły bardzo niekorzystną uchwałę odnośnie odzyskiwania utraconego w przeszłości mienia. Głównie chodzi tu o odzyskiwanie ziemi, która w rękach Polaków była od stuleci. Na zdefiniowanych 10 punktów pozwalających odzyskać utracone mienie, Polacy są dopiero na 5 miejscu. Środowiska polskie biją na alarm, bo ziemia ich ojców i dziadów przyznawana jest Litwinom, Rosjanom, Niemcom, ale nie właśnie im - prawowitym spadkobiercom.

Na zakończenie sesję nadzwyczajną zdominował problem stanu dróg gminnych i powiatowych. Jak zapewnił Burmistrz Cz.

Karpiński, w miarę posiadanych możliwości będą remontowane drogi gminne. Natomiast sukcesywnie monitorować będzie w Zarządzie Dróg Powiatowych, aby bardziej zadbane zostały drogi, których zarządcą jest powiat.

XV (absolutoryjna) sesja Rady Miejskiej

W dniu 25 kwietnia 2008 r. w sali konferencyjnej UM odbyła się XV sesja Rady Miejskiej w Rajgrodzie. Obrady prowadził Przewodniczący RM - Jan Duda.

Sprawozdanie Burmistrza

Burmistrz Rajgrodu - Czesław Karpiński przedstawił zebrany informacje o realizacji uchwał podjętych na XIII sesji RM oraz o wydanych zarządzeniach od 15 marca br. do dnia dzisiejszej sesji: Podczas poprzedniej sesji Rady w dniu 14 marca br. zostały podjęte 3 uchwały:

- 1) w sprawie uchwalenia budżetu gminy Rajgród na rok 2008,
- 2) w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Grajewskiemu,
- 3) w sprawie ustalenia terminu przyjmowania skarg i wniosków obywateli przez radę miejską w Rajgrodzie.

Dwie pierwsze uchwały w trybie nadzoru prawnego zostały przesłane do Regionalnej Izby Obrachunkowej, która nie stwierdziła w tych aktach prawnych żadnych nieprawidłowości. W związku z tym uchwała w sprawie budżetu gminy została wdrożona do bieżącej realizacji, przy czym w uzasadnionych przypadkach w toku jej realizacji będą dokonywane zmiany w zapisach tej uchwały. Pierwszą propozycję takich zmian przedkładamy już dzisiaj. Druga uchwała, dotycząca dofinansowania Powiatu Grajewskiego, a konkretnie zakupu sprzętu medycznego dla szpitala w Grajewie, została wykonana w całości.

Natomiast uchwała w sprawie terminu przyjmowania skarg i wniosków obywateli została przesłana do Wydziału Nadzoru i Kontroli Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, skąd również nie otrzymaliśmy uwag, co do ewentualnych nieprawidłowości w tej uchwale. Jest ona wykonywana na bieżąco przez Przewodniczącą Rady Miejskiej w dniach i godzinach określonych w uchwale.

W okresie między wyżej wymienionymi sesjami, to jest od 15 marca do dnia dzisiejszego zostało wydanych 9 zarządzeń:

- 1) w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2007 rok. Zgodnie z przepisami zostało ono przekazane Regionalnej Izbie Obrachunkowej i Przewodniczącemu Rady Miejskiej,

a następnie Komisji Rewizyjnej i wszystkim państwu radnym. Było ono analizowane na posiedzeniach komisji, jak również będzie przedmiotem obrad dzisiejszej sesji;

- 2) w sprawie opracowania układu wykonawczego budżetu gminy Rajgród na 2008 r. Układ składa się z 12 załączników, w tym:
- plany dochodów i wydatków Urzędu Miejskiego,
 - plany dochodów i wydatków Ośrodka Pomocy Społecznej,
 - plany wydatków szkół,
 - dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych,
 - plan przychodów i wydatków zakładów budżetowych oraz dochodów i wydatków dochodów własnych jednostek budżetowych.

O treści tego zarządzenia poinformowano podległe jednostki organizacyjne;

- 3) w sprawie powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia ustnego przetargu nieograniczonego na sprzedaż nieruchomości zabudowanej położonej na terenie wsi Woźnawieś. Dotyczyło to działki nr 730/2 o pow. 0,90 ha, na której znajduje się budynek byłej szkoły podstawowej oraz budynek gospodarczy. Komisję powołano w składzie: Jan Tarnacki, Paweł Policha, Wanda Łacińska. Termin przetargu został ustalony na dzień 21 kwietnia. Ze względu na brak oferentów przetarg, już po raz czwarty, zakończył się wynikiem negatywnym;
- 4) w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż 4 działek na osiedlu Rongart w Rajgrodzie w drodze przetargu ustnego ograniczonego. Działki te są położone między ulicami Giełguda i Wawra i mają charakter terenów zieleni nieurządzonej. Dlatego przetarg został ograniczony do osób, które są właścicielami nieruchomości bezpośrednio przyległych do tych działek. W skład tych działek wchodzi:

- działka nr 1605/7 o pow. 558 m kw.
- cena wywoławcza: 8.655 zł, (netto)
- działka nr 1605/8 o pow. 905 m kw.
- cena wywoławcza: 14.052 zł, "-
- działka nr 1605/9 o pow. 827 m kw.
- cena wywoławcza: 12.827 zł, "-
- działka nr 1605/10 o pow. 1.114 m kw.
- cena wywoławcza: 17.278 zł "-.

Przewidywany termin przetargu - początek czerwca;

- 5) w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż w drodze przetargu ustnego nieograniczonego nieruchomości zabudowanej położonej w obrębie ewidencyjnym wsi Łazarze. Powierzchnia działki: 0,80 ha, cena wywoławcza: 110.420 zł. Przewidywany termin przetargu - początek czerwca;
- 6) w sprawie sposobów powoływania komisji przetargowej i ustalania jej składu. Zarządzenie dotyczy komisji przetargowej powoływanej do prowadzenia określonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych w dostosowaniu do aktualnych przepisów ustawy prawo zamówień publicznych. Załącznikiem do zarządzenia jest "regulamin pracy komisji przetargowej";
- 7) w sprawie powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Zamówienie dotyczy "udzielenia kredytu długoterminowego w wysokości 3.510.000 zł z przeznaczeniem na spłatę wcześniejszych zobowiązań". Komisję powołano w składzie: Jadwiga Stryjecka - przewodnicząca, Anna Bukowska - zastępca przewodniczącej, Joanna Zemelka - członek komisji, Edyta Karwowska - członek komisji;
- 8) w sprawie zatwierdzenia regulaminu otwartego konkursu ofert na wykonywanie zadań publicznych w 2008 roku oraz powołania komisji konkursowej. Konkurs przeznaczony jest dla organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego i dotyczy ofert na wykonywanie zadań publicznych w sferze:

- podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych (prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży),
- krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży (utrzymanie kąpieliska prowizorycznego w Rajgrodzie w należytym stanie sanitarnym i technicznym).

W celu dokonania oceny formalnej i merytorycznej złożonych ofert powołano komisję konkursową w składzie: Edyta Karwowska - przewodnicząca, Marek Kostrzewski - zastępca przewodniczącej, Paweł Policha - członek komisji.

Termin składania ofert upływa w dniu 2 maja, a otwarcie ofert nastąpi w dniu 5 maja;

- 9) w sprawie zmian w budżecie gminy. Zmiany obejmują przeniesienia w planie wydatków na łączną kwotę 31.365 zł.

Radni podjęli kilka uchwał, z których najważniejszą była uchwała udzielająca absolutorium Burmistrzowi Rajgrodu za wykonanie budżetu gminy w 2007 r. Opinię o udzieleniu absolutorium Burmistrzowi Rajgrodu odczytał Przewodniczący Komisji Rewizyjnej - Stanisław Ziuzia: - Komisja Rewizyjna, po przeanalizowaniu na posiedzeniu w dniu 31 marca 2008 roku (prot. Nr 22/08) sprawozdania Burmistrza Rajgrodu z wykonania budżetu gminy za 2007 rok, mimo stwierdzonych niedociągnięć, ocenia wykonanie tego budżetu pozytywnie. W ocenie tej komisja szczególną uwagę zwraca na niżej wymienione zjawiska i fakty:

1. Zaplanowane dochody w kwocie 13.444.863 zł zostały wykonane w kwocie 12.245.825 zł, co stanowi 91% w stosunku do planu i jest procentowo, w porównaniu z rokiem poprzednim, wynikiem gorszym o 8%. Wpływ na to miało niskie wykonanie wykorzystanie dotacji celowych, między innymi na naukę języka angielskiego i na świadczenia rodzinne w zakresie pomocy społecznej. Nie wykonano również planu dochodów w zakresie wpłat od ludności za podłącza do wodociągu, w związku z czym wystąpiły zaległości w kwocie 14.888 zł.
2. W całości wykonania dochodów nastąpiła również poprawa, w stosunku do roku poprzedniego, wykonania dochodów własnych. Jest to wynik bardziej skutecznego egzekwowania zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości. Mimo to komisja uważa, że nadal należy wzmacniać działania mające na celu zwiększenie dochodów z tytułu podatku od nieruchomości w kategorii terenów o charakterze lotniskowym. Należy również dążyć do dalszej poprawy w zakresie gospodarki komunalnej poprzez objęcie jak największej liczby podmiotów umowami o odbiór odpadów komunalnych w celu zwiększenia dochodów do budżetu, a jednocześnie poprawy sytuacji w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Ponadto komisja uznała, iż należy podkreślić fakt, że po raz pierwszy na przestrzeni ostatnich lat przyjęto realny plan dochodów z tytułu sprzedaży mienia i wykonano go w całości.

3. Plan wydatków wykonano również w 91%. O niewykonaniu wydatków w 9% zdecydowała przede wszystkim oszczędna gospodarka determinowana obawą przed niskim wykonaniem dochodów własnych. Komisja uważa to za zjawisko pozytywne i zaleca dalsze utrzymywanie wysokiej dyscypliny finansowej zwłaszcza w powiązaniu z trudną sytuacją finansową gminy, jaka powstała w wyniku konieczności zwrotu dotacji ze środków unijnych otrzymanej na budowę wodociągu.

4. W ciągu roku budżet był wielokrotnie zmieniany, w wyniku czego po stronie dochodów wzrósł z kwoty 12.765.627 zł do kwoty 13.444.863 zł, a po stronie wydatków - z kwoty 11.726.725 zł do kwoty 12.404.041 zł. Zmian dokonywano głównie w związku ze zwiększaniem dotacji celowych. Jednocześnie spłacono raty pożyczek i kredytów zaciągniętych w latach poprzednich w kwocie 1.193.272 zł. Często dokonywane zmiany w budżecie świadczą o systematycznej pracy nad budżetem, jego analizowaniu i odpowiednim nowelizowaniu. 5. W podsumowaniu komisja stwierdza, iż realizacja budżetu gminy w roku 2007 przebiegała w sposób prawidłowy zarówno w zakresie działań mających na celu pozyskiwanie dochodów, jak i w zakresie szukania oszczędności w wydatkach i dalsze, systematyczne prowadzenie takiej polityki budżetowej.

6. Na podstawie powyższych ocen i uwag komisja postanowiła wystąpić z wnioskiem o udzielenie Burmistrzowi Rajgrodu absolutorium za 2007 rok. Powyższy wniosek komisja przyjęła jednogłośnie.

Sekretarz Mieczysław Giształowicz odczytał pozytywną opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Rajgrodu. Radni jednogłośnie udzielili absolutorium Burmistrzowi Rajgrodu za wykonanie budżetu gminy w 2007 r. Burmistrz Czesław Karpiński podziękował za jednomysłność, jednocześnie zauważając, że nie był to łatwy rok: pełen nerwów i jak się okazało płonnych nadziei na nie zwracanie unijnej dotacji.

Ponadto radni podjęli uchwały:

- w sprawie powołania doraźnej komisji do spraw opracowania statutu gminy Rajgród (w celu opracowania nowego statutu powołano komisję w składzie: Kazimierz Golubiewski, Janusz Sobolewski, Wojciech Więckowski, Stanisław Ziuzia);
- w sprawie oddania nieruchomości w wieczyste użytkowanie w drodze bezprzetargowej (działkę o pow. ok. 1000 m kw. położoną na byłym placu szkolnym na ul. Szkolnej, na której znajduje się hangar i budynek gospodarczo-socjalny oddano w wieczyste użytkowanie klubowi żeglarskiemu, który jest właścicielem budowli przewyższających wartość gruntu. Umożliwi to władzom klubu staranie się o pozyskiwanie funduszy unijnych);
- w sprawie dotacji dla powiatu grajewskiego (radni przeznaczyli kwotę 30 tys. zł, jako wkład własny gminy do zadania powiatowego: asfaltowanie ulicy Plancik w Rajgrodzie);
- w sprawie dofinansowania Policji Państwowej (na remont Posterunku Policji w Rajgrodzie przeznaczono 5 tys. zł).

SPRAWY RÓŻNE

Pani Grażyna Ostrowska z Państwowej Inspekcji Pracy w Suwałkach zwróciła uwagę, że na 106 gmin w województwie podlaskim gmina Rajgród pod względem wypadków w rolnictwie zajmuje 8 miejsce. Wprawdzie nie wydarzył się w naszej gminie w ostatnich latach wypadek śmiertelny, ale statystyka jest zatrważająca. Zdecydowana większość wypadków ma miejsce w zagrodach gospodarskich. Coraz więcej wypadków jest z udziałem dzieci. Bardzo niebezpieczne w skutkach są wszelkie prace (np. ugniatanie kisonki) lub zwykła jazda po terenie rolniczym ciągnikami bez kabin.

Pani Alicja Małachowska z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Grajewie powiedziała, że w 2007 r. w powiecie grajewskim wydarzyły się 234 wypadki w gospodarstwach rolniczych. W gminie Rajgród takich wypadków było 34 i jest to wzrost w stosunku do roku 2006 o 7. Dlatego też pracownicy KRUS prowadzą stosowne pogadanki w szkołach. Zaapelowała do zebranych na sesji sołtysów i radnych o przestrzeganie podstawowych zasad bezpieczeństwa w obejściu gospodarskim.

Zastępca dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego - Tadeusz Sidor przedstawił zebrany stanowisko władz parku na temat wysokiego stanu wody w jeziorze Dręstwo, co powoduje zalewanie łąk i gruntów ornych na terenie Kolonii Prawej w Rajgrodzie, a także wsi: Rybczyzna, Woźnawieś, Kuligi, Ciszewo. Radni i sołtysi wskazywali główny powód takiego stanu rzeczy, jakim jest zarastanie rzeki Jegrzni i Kanału Woźnawiejskiego. Dyrektor Sidor powiedział, że rozumie problem rolników, ale w parku nie wolno pogłębiać koryta rzek i kanałów. Natomiast należy zgłaszać wszelkie szkody poczynione przez Bobry. Rolnicy pytali o remont mostów drewnianych na Jegrzni w Kuligach i Ciszewie, a także o możliwość wykaszania łąk znajdujących się w granicach parku.

Dyrektor Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych - Marek Żyliński poinformował zebranych, że problem zalewania gruntów położonych nad jeziorem Dręstwo i Jegrznią jest trojakiego rodzaju: prowadzonymi pracami remontowymi przy jazie na Jegrzni w Rajgrodzie, słabym odprowadzaniem wód przez rzeczkę Zgniłkę, zarastaniem Jegrzni w rejonie BPN. Remont jazu ma się już ku końcowi, ale poważny problem jest ze Zgniłką. Na skutek wcześniej przeprowadzonych melioracji od strony wsi Dreństwo powstała nawet depresja. Wskazane teraz byłoby wykopanie kanału łączącego Zgniłkę z Jegrznią, co spowodowałoby szybszy odpływ wód Zgniłki, pomijając jez. Dręstwo. Natomiast dyr. M. Żyliński zadeklarował, że Jegrznią do granic BPN będzie sukcesywnie, przynajmniej dwa razy w roku koszona. Nadal jednak pozostaje problem spływu wód Jegrznią i Kanałem Woźnawiejskim przez teren Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Obecny na sesji przewodniczący Sejmiku Województwa Podlaskiego - Mieczysław Bagiński zadeklarował wszelką pomoc w rozwiązaniu nurtujących miejscowe społeczeństwo problemów. Przypomniał, że podczas spotkania z ministrem środowiska padło kategoryczne stwierdzenie, że Park ma przede wszystkim nie szkodzić miejscowej ludności.

Burmistrz Cz. Karpiński zaapelował do dyr. M. Żylińskiego, aby przy remoncie jazu w Rajgrodzie uwzględnić w jednym z szandorów śluzę, którą przepływałyby kajakerzy i pływający innymi łodziami. Jezioro Rajgrodzkie i Jegrznią są na szlaku wodnym-turystycznym i ewentualna śluzka ułatwiłaby przemieszczanie się z jeziora na rzekę. Obecnie tzw. "przenośka" jest poważnym utrapieniem dla turystów.

Następnie radni zajęli się problemem dróg powiatowych w gminie Rajgród. Zwrócono uwagę na zły stan drogi z Mieczycy do Rydzewa i z Tamy do Zawad. Obecny na sesji przewodniczący Rady Powiatu Grajewskiego - Stanisław Kossakowski zanotował wszelkie postulaty, jednocześnie zaapelował, aby w przyszłości wszelkie monity składać pisemnie do Starostwa Powiatowego w Grajewie.

SZCZEGÓLNA AKTYWNOŚĆ RAJGRODZKICH POLICJANTÓW

W 2007 r. obsada etatowa Posterunku Policji w Rajgrodzie liczyła 5 policjantów:

- Kierownik Posterunku Policji mł. asp. Jarosław Kolenda;
- Referent do spraw dochodzeniowych sierż. szt. Zdzisław Kurzac, który odszedł ze służby z dniem 3 kwietnia 2007 r.;
- Dzielnicowy - mł. asp. Jerzy Rydzewski;
- Policjant Zespołu do spraw prewencji st. post. Mariusz Łepkowski;
- Policjant Zespołu do spraw prewencji sierż. szt. Tadeusz Bronakowski, który od 1 maja 2007 r. objął stanowisko Referenta do spraw kryminalnych.

W okresie wakacyjnym w miesiącach: lipiec i sierpień w związku z nasilonym ruchem turystycznym Posterunek Policji w Rajgrodzie otrzymał wsparcie w policjantach oddelegowanych z Oddziału Prewencji Policji z Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku.

W posterunku realizowano następujące czynności:

I. Czynności organizacyjne oraz w zakresie szkolenia

W roku 2007 Posterunek Policji w Rajgrodzie realizował zadania w zakresie ścigania i ujawniania sprawców przestępstw i wykroczeń oraz w zakresie przeciwdziałania przestępczości, zapewniania ładu i porządku publicznego oraz zwiększania poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, jak i osób przyjezdnych w okresie wakacyjnym.

- 1) Zatrzymano sprawców na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu na terenie działania PP Rajgród: 84,
- 2) Zatrzymano nietrzeźwych kierujących: 71,
- 3) Zatrzymano osób poszukiwanych: 4,
- 4) Załatwiono interwencji: 426,
- 5) Przeprowadzonych postępowań wyjaśniających w sprawach o wykroczenia: 43,
- 6) Sporządzono wniosków o ukaranie: 29,
- 7) Nałożonych mandatów karnych (ilość (ogólna kwota): 142, (25 100 zł),
- 8) Zastosowano pouczeń 2 246,
- 9) Zatrzymanych dowodów rejestracyjnych: 24,
- 10) Zatrzymanych praw jazdy: 30,
- 11) Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe: 7,

II. W zakresie ograniczenia zakłóceń ładu i porządku publicznego

Zabezpieczono 19 dyskotek na terenie Góry Zamkowej w Rajgrodzie oraz Ośrodka wypoczynkowego w Rybczyźnie, przeprowadzono 6 zabezpieczeń regat i imprez na Jeziorze Rajgrodzkim z wykorzystaniem łodzi służbowej dokonano 3 zabezpieczenia uroczystości religijnych z uwagą na wzmożony ruch pojazdów na trasie nr 61.

W ramach współpracy z innymi służbami przeprowadzono 25 wspólnych działań. Ogólna wykrywalność w 2007 roku wyniosła 78,3%.

W zakresie pracy dochodzeniowej wszczęto 126 postępowań przygotowawczych i 24 postępowania sprawdzające:

Art. 178a kk Kierowanie w stanie nietrzeźwości	- 71,
Art. 278 kk kradzież mienia	- 18,
Art. 279 kk włamania	- 7,
Art. 157 kk uszkodzenie ciała	- 3,
Art. 228 Ustawy o powszechnym obowiązku ochrony RP	- 1,
Art. 207 kk znęcanie się nad rodziną	- 1,
Art. 158 kk pobicia	- 1
Art. 288 kk zniszczenie, uszkodzenie mienia	- 6,
Art. 151 kk i 155 kk śledztwo	- 9,
Art. 208 kk rozpijanie małoletniego	- 1,
Art. 209 kk nie alimentacja	- 1,

mł. asp. Jarosław Kolenda

Art. 290 kk kradzież drzewa	- 2,
Art. 286 kk oszustwo	- 2,
Art. 177§ 1 kk wypadek komunikacyjny	- 1,
Art., 262 § 2 kk kradzież z nagrobków	- 1.

Sporządził:
mł. asp. Jarosław Kolenda

- Mam serdeczną prośbę do wszystkich mieszkańców gminy Rajgród - powiedział kierownik Jarosław Kolenda. - Na każdym domu powinien być numer, co w wielu przypadkach ułatwia nam pracę. Nie tylko nam, ale również straży pożarnej i innym służbom, zwłaszcza w przypadkach określonych zagrożeń, kiedy należy precyzyjnie zlokalizować zdarzenie.

Innym problemem jest konieczność stosowania oznaczeń na bramach i wejściach na posesję, kiedy na niej znajduje się zły pies. Ponadto, wychodząc poza posesję takim psu należy zakładać kaganiec. Nie zapominajmy również o zachowaniu czystości. Nieczystości pozostawione po naszych czworonogach należy sprzątać. Należy to do podstawowych obowiązków ich właścicieli.

Do mieszkańców wsi mamy szczególny apel. Ostatnio nasilają się różnego rodzaju kradzieże i wyludzenia pieniędzy od osób starszych. Każde podejrzenie zjawienia się obcych ludzi na terenie wsi powinno być zgłoszone na policję. Na wsi przecież wszyscy znają swoich sąsiadów i znajomych, a każdorazowe pojawienie się obcych, zwłaszcza tych odwiedzających kolejno nasze domy, musi wzbudzić nasze podejrzenie. Zwracajmy szczególną uwagę, czy nieznanymi nie odwiedzają osób starszych i samotnych. Oszustów-domokrądców wykorzystujących naiwność osób w podeszłym wieku ostatnio nie brakuje. Starajmy się zapamiętać przynajmniej markę samochodu i ewentualnie jego numer rejestracyjny, co w wielu przypadkach jest bardzo nam pomocne.

**W razie konieczności korzystajmy
z numeru alarmowego 112.**

J.S.

BRAWO EUROPA !

W VIII edycji Konkursu "Sposób na sukces" organizowanym przez Centrum Doradztwa Rolniczego bardzo dobrze wypadł Zakład Przemysłu Mięsnego "Europa" z Rajgrodu. Przedsiębiorstwo braci Zdzisława i Stanisława Zielińskich w kategorii Nagród II stopnia zostało sklasyfikowane na pierwszej pozycji. Docenieni zostali za modernizację przetwórstwa mięsa, zakup specjalistycznych środków transportu i utworzenie nowych punktów sprzedaży. W swej kategorii wyprzedzili: Polskie Piekarnie - Piekarnię "Iwona" z Libuszy, Cukiernię Daniewicz "Allnet" z Międzyrzecza Podlaskiego.

Właścicielom "Europy" oraz całej załodze składamy serdeczne gratulacje.

NOWY BURMISTRZ AUGUSTOWA

Jesienią 2007 r. w przyspieszonych wyborach parlamentarnych mandat posła RP uzyskał wieloletni Burmistrz Augustowa - Leszek Stanisław Cieślak. Po 13 latach władania królewskim miastem nad Nettą zasiadł w ławach poselskich zajmowanych przez Platformę Obywatelską.

Wybory uzupełniające na Burmistrza Augustowa ogłoszono na 2 marca 2008 r. W szranki przedwyborczych zmagani stanęło czterech kandydatów: Kazimierz Kożuchowski, Leszek Malinowski, Dariusz Szkiłdź i Jarosław Szlaszyński. Do drugiej tury przeszli: Jarosław Szlaszyński (PO) - urzędujący wicestarosta powiatu i Kazimierz Kożuchowski (kandydat niezależny) - prezes spółdzielni mieszkaniowej. W dniu 16 marca, w drugiej turze wyborów, zdecydowanie wygrał Kazimierz Kożuchowski. Chociaż startował jako kandydat niezależny, augustowianie pamiętają, że do wyborów samorządowych w 2002 r. kandydował z listy Sojuszu Lewicy Demokratycznej, zaś w wyborach parlamentarnych 2005 r. wystartował z listy SdPi. W dniu 26 marca 2008 r. odbyło się uroczyste zaprzysiężenie nowo wybranego Burmistrza Augustowa.

Kazimierz Kożuchowski nowym Burmistrzem Augustowa

FESTIWAL FILMÓW PRZYRODNICZYCH

W dniach 2-6 kwietnia 2008 r. odbył się V Międzynarodowy Festiwal Filmów Przyrodniczych im. Braci Wagów. Jesienią 2006 r. filmowców-przyrodników gościliśmy w Rajgrodzie. Tym razem reż. Joanna Wierzbička, główny organizator festiwalu, zaprosiła filmowców z różnych krajów do Tykocina i Białegostoku. Uczestnicy tej międzynarodowej imprezy kulturalnej mieszkali w tykocińskim Alumnacie, a projekcje filmów dopuszczonych do przeglądu konkursowego odbyły się w miejscowej szkole. Jak zawsze festiwalowi towarzyszyły imprezy dodatkowe: sympozja, seminaria, spływ Narwią, zwiedzanie muzeum w Tykocinie, wizyta w "bocianie wiosce" w Pentowie, kiermasz staroci w Kiermusach, zwiedzanie Białegostoku.

Tym razem oglądać można było filmy przyrodnicze z licznych krajów Unii Europejskiej, ale też z: USA, Izraela i Australii. Nie było tym razem przedstawicieli kina wschodniego: Białorusi i Ukrainy.

Podsumowanie festiwalu i wręczenie nagród miało miejsce w białostockim kinie "Forum." Grand Prix - Wielkiego Żurawia zdobył film polski "Krótka historia wszystkiego" Doroty Adamkiewicz. Trzy nagrody specjalne zdobyły filmy: "Piasek jest drapieżnikiem" Doroty Adamkiewicz, "Ściana śmierci" Jossi'ego Weislera i Moscego Alperta (Izrael), "Mara rzeka przeznaczenia" Petera Glautha (Niemcy).

Na zakończenie mieszkańcy Białegostoku mogli obejrzeć nagrodzone filmy, a uczestnicy festiwalu skorzystali z wystawnej kolacji. Przewodniczący jury - sir Sarth Paradhy (Indie) ufundował specjalną nagrodę im. prof. Simony Kossak, którą otrzymali pp. Ollers (Hiszpania) za "Park natury".

inf. wł.

PAMIĘCI JERZEGO RUDNICKIEGO

Jerzy Rudnicki urodził się 28 września 1926 r. w Łomży. Studia medyczne ukończył w 1954 r. na Wydziale Lekarskim Akademii Lekarskiej w Poznaniu. Zawsze interesował się kulturą i sztuką w szerokim tego słowa znaczeniu. W czasie studiów uczył się u prof. Wincentego Nowakowskiego śpiewu klasycznego. Interesowały go wszystkie dziedziny sztuki: muzyka, architektura, a szczególnie malarstwo. Z innych dziedzin, poza medycyną, interesował się literaturą i historią. W 1965 r. powrócił do Łomży, gdzie objął stanowisko ordynatora oddziału ortopedyczno-urazowego w tutejszym szpitalu. Równocześnie zaangażował się w pracę społeczną; był wiceprezesem Łomżyńskiego Towarzystwa Muzycznego, członkiem Robotniczego Stowarzyszenia Twórców Kultury, przewodniczącym Wojewódzkiej Rady Regionalnych Stowarzyszeń Kultury, przewodniczącym Międzynarodowego Stowarzyszenia Twórców Kultury. Zaczął czynnie uprawiać malarstwo biorąc również aktywny udział w licznych plenerach i wystawach. Wystawiał zarówno w kraju, jak też poza jego granicami. Swoje zamiłowanie do sztuk plastycznych połączył z pasją zbierania informacji o zabytkach i historii miejscowości, w których one się znajdują. Wykonał tysiące szkiców zabytków, głównie w byłym województwie łomżyńskim. Pozyskany materiał posłużył wydaniu trzech albumów: "Zabytki ziemi łomżyńskiej" wydanych nakładem Towarzystwa Miłośników Rajgrodu.

Doktor Jerzy Rudnicki zmarł 17 marca 2008 r. Potomnym utrwalił wspaniałe rysunki zabytków z opisami oraz historię tak wielu miasteczek i wsi ziemi łomżyńskiej.

Co słyhać w powiecie?

XVII SESJA RADY POWIATU

W poniedziałek, 21 kwietnia 2008 r. w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Grajewie odbyła się XVII zwyczajna sesja Rady Powiatu Grajewskiego. Obrady prowadził przewodniczący RPG - Stanisław Kossakowski.

Po wystąpieniu przewodniczącego Zarządu Powiatu Jarosława Augustowskiego, przedstawieniu opinii Komisji Rewizyjnej z wykonania budżetu za 2007 r oraz opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej głosowano nad uchwałą w sprawie udzielenia absolutorium. Radni jednogłośnie udzielili absolutorium Zarządowi Powiatu Grajewskiego, w którego skład wchodzi: Jarosław Augustowski, Alicja Rutkowska, Hanna Kulesza, Dariusz Latarowski, Sławomir Jan Ginel (na zdjęciu).

Podjęto również uchwały w sprawach: przyjęcia "Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Grajewskim na lata 2008-2013"; ustalenia zasad korzystania ze stołówek szkolnych zorganizowanych w szkołach, dla których organem prowadzącym jest powiat grajewski; Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Grajewskiego na lata

2007-2013; określenia zadań i wysokości środków PFRON przeznaczonych na ich realizację w 2008 roku w powiecie grajewskim; zmian w budżecie powiatu grajewskiego na 2008 r.

Zgromadzeni chwilą ciszy uczcili pamięć czterech młodych dziewcząt, które zginęły w wypadku pod Szczuczynem 11 kwietnia 2008 r.

Na podstawie:
www.e-grajewo.pl

Zarząd Powiatu Grajewskiego

POWAŻNE KŁOPOTY "ARCUSA"

W dniu 30 marca 2008 r. odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia Yacht Clubu "Arcus", tym razem w marinie w Rajgrodzie. Komandor Marian Jaczewski przywitał członków "Arcusa" i zaproszonych gości. Zebrani przyjęli sprawozdanie merytoryczne i finansowe z działalności stowarzyszenia w roku poprzednim. Natomiast poważną, emocjonującą dyskusję wzbudził niedawno zaistniały fakt z tzw. sąsiedztwa. Nowi właściciele posesji (po ś.p. p. Zalewskiej) przystąpili do ogradzania swojej własności solidnym betonowo-kamiennym płotem. Według sprawdzonego geodety płot od strony kei w basenie żeglarskim ma stanąć w najbliższym miejscu około 1,5 m od owego pomostu. W poprzednich latach była tu droga umożliwiająca dojazd do mariny i położonych na zimę jachtów. Po postawieniu płotu nikt już nie przejedzie pomiędzy nim a keją. Również ten wspaniale zagospodarowany zakątek straci na atrakcyjności, wręcz zostanie zeszpecony. Starsi mieszkańcy Rajgrodu są zbulwersowani, bo doskonale pamiętają, że między starym płotem a keją było jezioro, które zasypało,

aby łatwiej wchodzić na pomosty. Jakim więc sposobem granica działki mogła przebiegać po dnie zatoczki jeziora?

W interesie dobrosąsiedzkich stosunków, a przede wszystkim w interesie wszystkich mieszkańców Rajgrodu należy jak najszybciej wyjaśnić to zaistniałe nieporozumienie. Nie bez przyczyny stare przysłowie mówi: "Zgoda buduje, niezgoda rujnuje".

J.S.

30 lat działalności

Towarzystwo Miłośników Rajgrodu (Walne Zebranie i wybory nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej)

Walne Zebranie członków Towarzystwa Miłośników Rajgrodu (sprawozdawczo-wyborcze) odbyło się w dniu 17 kwietnia 2008 r. w godzinach popołudniowych w marini Yacht Clubu "Arcus" w Rajgrodzie. Zebranie otworzył prezes Zygmunt Tarnacki, który na wstępie powitał przybyłych członków oraz gości w osobach: Przewodniczącego Rady Powiatu Grajewskiego - Stanisława Kossakowskiego, Przewodniczącego Rady Miejskiej w Rajgrodzie - Jana Dudę, Nadleśniczego Nadleśnictwa Rajgród - Mariana Podleckiego, p. Jana Truszkowskiego - autora książek o tematyce sybirackiej. Zebrani protokołaniem wybrali p. Krzysztofa Kalinowskiego, natomiast przewodniczącym Walnego Zebrania - p. Wojciecha Pawła Więckowskiego. Sprawozdanie z działalności merytorycznej Towarzystwa Miłośników Rajgrodu w 2007 r. odczytał prezes Zygmunt Tarnacki. Na podkreślenie zasługuje fakt wydania dwóch książek: "Toki 1863" i "50 lat Sybiru" Jana Truszkowskiego, mapy z opisem "Pojezierze Rajgrodzkie oraz zaktualizowanie strony internetowej www.rajgrad.pl. W 2007 r. ukazało się 12 numerów "Rajgrodzkich Echa" (dwa numery o podwójnej numeracji: czerwiec-lipiec i listopad-grudzień) o łącznej objętości 260 stron. Wszystkie w formacie A-4, w okładkach o pełnej kolorystyce i papierze kredowanym. (Dokładny opis działalności TMR w roku poprzednim drukowaliśmy w numerach: luty i marzec 2007 pod tytułem "Kronika TMR").

Sprawozdanie finansowe z działalności Towarzystwa Miłośników Rajgrodu przedstawiła księgowa Stanisława Zubrzycka - prowadząca księgi rachunkowe. Przewodniczący Walnego Zebrania, po zapoznaniu się z listą obecności, stwierdził, że w dzisiejszym zebraniu bierze udział 29 członków, co stanowi 80,5% ogólnej liczby członków. Tak wysoka frekwencja umożliwia w dniu dzisiejszym podejmowanie wszelkich uchwał.

Ad. Członkowie obecni na Walnym Zebraniu podjęli jednogłośnie uchwałę o przyjęciu sprawozdania z działalności merytorycznej Towarzystwa Miłośników Rajgrodu w 2007 r. i uchwałę w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego. Przewodniczący Walnego Zebrania stwierdził, że zgodnie ze Statutem minęła trzyletnia kadencja obecnego Zarządu i Komisji Rewizyjnej. Red Janusz Sobolewski poinformował zebranych, że nowy Statut umożliwia wybór mniejszego składu Zarządu (poprzednio była możliwość wyboru 9-12 osób, obecnie od 5 do 9). Zwrócił uwagę na obwarowania, jakie nakłada Statut i ustawa o działalności organizacji pożytku publicznego i o wolontariacie odnośnie członków Zarządu w stosunku do organizacji pożytku publicznego. Towarzystwo Miłośników Rajgrodu ma taki status i osoby na stanowiskach kierowniczych w samorządzie i instytucjach państwowych nie mogą wchodzić w skład Zarządu, bo potem może to kolidować z otrzymywaniem dofinansowania lub innymi operacjami finansowymi. Tym samym podziękowano za wieloletni udział we władzach Towarzystwa nadleśniczemu i jego zastępcy oraz

przewodniczącej Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W głosowaniu jawnym określono, że nowy Zarząd będzie składać się z 7 osób, zaś Komisja Rewizyjna z 3 osób. W wyniku demokratycznych i jawnych wyborów członkami Zarządu Towarzystwa Miłośników Rajgrodu zostali: Zygmunt Tarnacki (prezes), Irena Sobolewska (wiceprezes), Jan Tarnacki (sekretarz), Małgorzata Więckowska (skarbnik) oraz Jacek Kaliszewski, Krzysztof Kalinowski i Arkadiusz Klimaszewski - członkowie. Komisja Rewizyjna: Danuta Mroziowska (przewodnicząca) i członkowie: Helena Milewska i Jerzy Trojanowski.

Okolicznościowy referat: "30 lat działalności Towarzystwa Miłośników Rajgrodu" wygłosił red. Janusz Sobolewski. Na wstępie przypomniał zebranym, że w kwietniu 1978 r. odbyło się Zebranie Założycielskie, a 13 maja tegoż roku Towarzystwo Miłośników Rajgrodu zostało wpisane do Rejestru Stowarzyszeń prowadzonym wówczas przez Naczelnika Miasta i Gminy w Rajgrodzie (był nim wtedy Franciszek Chrzanowski). Pierwszym prezesem Towarzystwa był Stanisław Ziuzia, potem Aniela Sadowska, Janusz Sobolewski i od sierpnia 1996 r. jest nim Zygmunt Tarnacki. Aktywną działalność TMR rozpoczęło od wiosny 1989 r., kiedy na czele Zarządu stanęli wówczas młodzi ludzie, głównie związani z oświatą. Od 1990 r. nieprzerwanie wydawane jest pismo Towarzystwa - "Rajgrodzkie Echa"; ponadto w swym dorobku Towarzystwo ma 37 pozycji wydawniczych (nie licząc kilkudziesięciu wzorów kart widokowych). Na tę liczbę składa się 16 książek o tematyce regionalnej-histerycznej, 11 tomików poezji, kilka folderów i przewodników, ale też jedna mapa i kalendarz. Ponadto Towarzystwo organizowało sesje popularno-naukowe, sympozja, plenery fotograficzne, wystawy, wycieczki itp. Od 1998 r. aktywnie uczestniczy w działalności lokalnego samorządu gminy Rajgród.

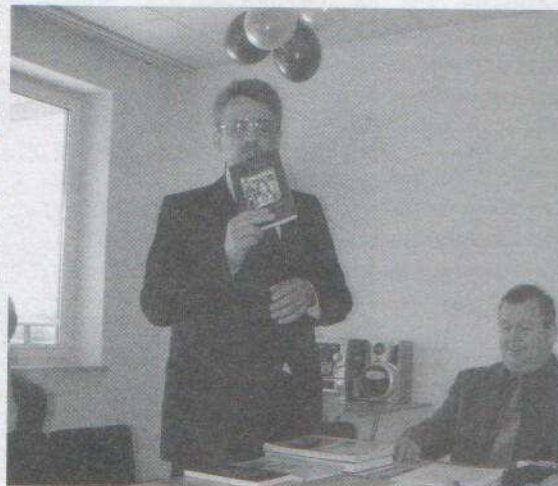
Następnie odbyło się długie i ciekawe spotkanie z p. Janem Truszkowskim z Kolna, który pochodzi z terenu powiatu grajewskiego. Jest on autorem książek: "Wstawaj, na Sybir nas wywoż!" i "50 lat Sybiru", wydanych przez nasze stowarzyszenie. Autor-sybirak opowiadał o latach pobytu na Syberii, odpowiadał na zadawane pytania. Na zakończenie wpisał większości zebranym dedykację w swoich książkach.

W imieniu władz samorządowych gminy Rajgród gratulacje członkom Towarzystwa złożył Przewodniczący Rady Miejskiej - Jan Duda. Natomiast Przewodniczący Rady Powiatu Grajewskiego - Stanisław Kossakowski odczytał list gratulacyjny od władz samorządowych powiatu i od Zarządu Banku Spółdzielczego. Następnie przekazał je na ręce prezesa. Na wniosek red. J. Sobolewskiego zebrani chwilą milczenia i krótką modlitwą uczcili zmarłego w marcu br. ś.p. Jerzego Rudnickiego, byłego przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Regionalnych Towarzystw Kultury, utalentowanego plastyka amatora, autora wydanych nakładem TMR trzech albumów: "Zabytki ziemi łomżyńskiej".

Na wniosek prowadzącej księgi rachunkowe - p. S. Zubrzyckiej podniesiona została roczna składka członkowska do wysokości 10 zł od osoby.

Nie zabrakło podziękowania sponsorom; dzisiejszego zebrania - p. Zdzisławowi Zielińskiemu - właścicielowi ZPM "Europa" (zebrani zostali poczęstowani wyrobami firmy) oraz tym wszystkim, którzy od lat wspierają działalność stowarzyszenia.

inf.wł.

LISTY* OPINIE CZYTELNIKÓW* LISTY

Szanowni Państwo!

Lokalny zasięg Państwa periodyku jest mi znany, ale jest to obszar, gdzie przed i podczas II wojny światowej moja rodzina egzystowała. Mam nadzieję na jakiś odzew ze strony ludzi, z którymi w owym czasie utrzymywaliśmy kontakty. Nie rościmy żadnych pretensji do naszych byłych dóbr, które w wyniku reformy rolnej znalazły się w rękach prywatnych.

Prywatyzuje się obecnie na różne przewrotne sposoby wiele dóbr narodowych, być może, a raczej na pewno także tych, które uprzednio były przedmiotem rabunku z rąk prawowitych właścicieli poprzez reformę rolną lub nacjonalizację. Czas zatoczył koło i wciąż ktoś łowi ryby w mętnej wodzie. Reprywatyzacja co najmniej w części dóbr zrabowanych ukazem Stalina (aby zniszczyć ziemiaństwo jako klasę) - to już od lat odkładana na później sprawiedliwość dziejowa.

Pozdrawiam serdecznie, z poważaniem
Jerzy Rydzewski, Gdańsk

Szanowna Redakcjo,

o Waszej aktywności i zaangażowaniu poczytaliśmy na bieżąco. Takie stałe informowanie mieszkańców Rajgrodu o tym, co się dzieje (względnie będzie dziać się w miejscowości) jest bardzo potrzebne. Przy tym podajecie mnóstwo ciekawych faktów historycznych, o których kiedyś nic nie wiedzieliśmy. Aż wstyd mówić o tym, że tyle lat się tam przeżyło, a nie znało się licznych wydarzeń historycznych, które miały miejsce na naszym terenie. Jedyne drogą ustną były przekazywane pewne fakty, ale i to miały one głównie powiązanie z historią rodzinną. Podobnie jest z tym listem p. Rydzewskiego. Na przykładzie swojej rodziny bardzo dobrze on opisał panującą wówczas sytuację polityczną w całym naszym kraju. My śledzimy w TV (Polonia) wydarzenia w Polsce, oglądamy dużo bardzo ciekawych reportaży i filmów dokumentalnych,

przedstawiających obiektywną prawdę historyczną. To, czego my się kiedyś uczyliśmy w szkole - to obłuda i propaganda na rzecz naszego wschodniego (bez woli wyboru) "przyjaciela". W tym wyrosliśmy, chociaż mieliśmy przesłanki w formie opowiadań o faktycznych zajściach, wydarzeniach i ich przebiegu od naszych żyjących jeszcze wtedy dziadków, babek i innych starszych osób, które na własnym ciele odczuły i widziały te wydarzenia własnymi oczyma. Teraz mają historycy ogromne zadanie, by tę sfałszowaną historię naszego kraju na nowo zweryfikować, poprzeć istniejącymi dokumentami (jeśli jest to możliwe), wydać na nowo wydrukowane podręczniki do nauki historii.

Serdecznie pozdrawiam
Teresa Duchensky, Kolonia

Od Redakcji: Serdecznie dziękujemy za tak pozytywną ocenę naszej działalności. Cieszy nas fakt, że "RE" czytane są również poza granicami kraju.

Szanowny Panie Redaktorze,

Ponieważ ukazała się nowa książka "Podstawy akustyki obiektów sakralnych" (autorzy: Zbigniew Engels, Jacek Engels, Krzysztof Kosala, Jerzy Sadowski) z przedmową Kardynała Stanisława Dziwisza - Metropolity Krakowskiego, przesyłam jeden egzemplarz z prośbą o przekazanie go Ks. Proboszczowi parafii NNMP w Rajgrodzie - Prałatowi Hieronimowi Mojżukowi (naukę religii pobierałem u ks. Snarskiego, w latach trzydziestych [w Rajgrodzie]). Książka jest przeznaczona dla księży biorących udział w budowie, odbudowie i renowacji świątyń. Serdecznie pozdrawiam.

Prof. Jerzy Sadowski Od Redakcji: Serdecznie gratulujemy wydania tak wspaniałej książki. Egzemplarz przesłany na adres naszej redakcji już przekazaliśmy Księdzu Proboszczowi.

**Z PRZESZŁOŚCI BLISKIEJ
I DALEKIEJ**

Burmistrz Miasta Raygroda skutkiem reskryptu Wojewódzkiego Komisarza delegowanego do Obwodu Augustowskiego, z dnia 7 lipca 1827 roku na numer 4962 wydanego ; uwiadamiam interesowna publiczność iż w terminach dnia 2 3 i 4 września r. b. odbywać się będzie w mieście Rajgrodzie w urzędzie Burmistrza tegoż miasta plus licytacja na trzyletnie wydzierżawienie propinacyi miejskiej miasta Raygroda czyniącey dochodu w roku bieżącym złp 1050.

Warunki licytacji każdemu konkurentowi i każdemu czasu od daty dzisiejszej wolne będą do przejrzienia w Urzędzie Burmistrza miasta Raygroda. Pryncypalniejsze jednak są te:

a) Że przystępujący do licytacji obowiązany będzie złożyć zaraz do depozytu w gotowiznie na vadium wyrównujące czwartę częśći dochodu rocznego.

- b) Że z plus licytantem zawarty będzie urzędowy kontrakt dzierżawny po zatwierdzeniu protokołu licytatywnego.
- c) Że po licytacji i zatwierdzeniu protokołu, licytujący obowiązany będzie złożyć kaucję w gotowiznie lub hipoteczną , wyrównującą półroczney summie dzierżawy.
- d) płaćenie będzie dzierżawnych następować będzie z góry kwartalnie.

Każdemu nieutrzymującemu się przy licytacji vadia zwrócone będą natychmiast- każdy więc życzący sobie zadzierżawieniu wzmiankowanej sobie pertynacyi mieyskiej, wzywa się ninieyszem, iżby w terminach wyżej oznaczonych z rana o godzinie 9 w urzędzie Burmistrza miasta Raygroda stawili się.

W Rajgrodzie dnia 21 lipca 1827 roku
Chodkowski

Wybór z Dziennika Urzędowego Guberni Województwa Augustowskiego 32/1827 Jarosław Marczak, Legionowo.

Z ŻYCIA PARAFII

23-24 marca 2008 r. - Wielkanoc. Wyjątkowo wczesna w tym roku. Tradycyjnie w parafii pw. Narodzenia NMP w Rajgrodzie Msza św. rezurekcyjna poprzedzona była całonocnym czuwaniem członków kół różańcowych i innych formacji parafialnych. Wcześniej czuwali przed Grobem Pańskim uczniowie i młodzież. Nie zabrakło nocnego czuwania strażaków. I tym razem wierni zaskoczeni zostali nową scenografią Grobu Pańskiego - bardzo realistycznej grotty, estetycznie i profesjonalnie wykonanej. Całość zdołała niezliczona ilość przepięknie wkomponowanych kwiatów ufundowanych przez parafian. Pomysłodawca i wykonawcy zasługują na szczególne uznanie.

W sobotę, 29 marca 2008 r., w rajgrodzkim sanktuarium grupie 82 dziewcząt i chłopców udzielono Sakramentu Bierzmowania. Szafarzem sakramentu umocnienia Duchem Świętym był ks. bp Romuald Kamiński - Biskup Pomocniczy Ełcki.

Wieczorem, 2 kwietnia 2008 r., w rajgrodzkim kościele odbył się Apel Jasnogórski, po którym wierni wysłuchali nagrania homilii Ojca Świętego - Jana Pawła II wygłoszonej 2 czerwca 1979 r. na Placu Zwycięstwa w Warszawie, podczas historycznej I Pielgrzymki do Polski. To wówczas padły znamienne słowa - wołanie do Ducha Świętego: - Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi... tej ziemi!

O godz. 21.37, w trzecią rocznicę odejścia do Domu Ojca naszego wielkiego rodaka rozpoczęła się okolicznościowa Msza św., której przewodniczył i kazanie wygłosił rajgrodzki proboszcz i dziekan - ks. prałat Hieronim Mojżuk.

W niedzielę, 20 kwietnia 2008 r., rajgrodzcy harcerze obchodzili 6. rocznicę powstania 4. Rajgrodzkiej Drużyny Harcerskiej. Inspiratorem reaktywowania działalności Związku Harcerstwa Polskiego w Rajgrodzie był ks. Tadeusz Białous. Mszę św. rocznicową odprawił obecny opiekun rajgrodzkich harcerzy - ks. Krzysztof Karłowicz.

ALERGIE

Choroby alergiczne są jednymi z najczęściej występujących schorzeń współczesnej cywilizacji. Większość chorób z tej grupy ma charakter przewlekły, wymaga systematycznego leczenia. Alergia jest spowodowana nieprawidłową reakcją układu odpornościowego na pewne czynniki.

Alergie to zjawisko bardzo rozpowszechnione. Alergenami jest wiele substancji w otaczającym człowieka środowisku, a najczęstszymi objawami alergii są: sezonowy katar sienny, całoroczny nieżyt nosa, astma, pokrzywka, alergiczne kontaktowe zapalenie skóry oraz uczulenia na pokarmy, uczulenia na jad pszczoł i os, wstrząs anafilaktyczny. Alergeny są to substancje, które mogą wywołać reakcje alergiczne. Układ immunologiczny (odpornościowy) ma za zadanie chronić organizm przed próbami ataku ze strony niebezpiecznych drobnoustrojów, oraz innymi niebezpiecznymi obcymi substancjami. U niektórych jednak osób układ immunologiczny reaguje nawet na niegroźne obce substancje tak, jak gdyby był to niebezpieczny czynnik. Taką substancję wywołującą nadmierną i nieadekwatną do zagrożenia reakcję odpornościową nazywamy alergenem, a reakcję organizmu - reakcją alergiczną. W zasadzie alergenem może być każda substancja, z którą organizm ma kontakt (substancje wdychane, dotykane, połykane czy wstrzykiwane). Przy

pierwszym kontakcie z daną substancją układ odpornościowy organizmu reaguje wytwarzaniem odpowiednich dla tej substancji przeciwciał. Nie dochodzi wtedy do żadnych reakcji. Przy kolejnym spotkaniu alergeny mogą wywołać patologiczne reakcje alergiczne. Rozpoznanie takiej substancji prowadzącej do objawów alergii nie jest łatwe, jednak jest warunkiem rozpoczęcia leczenia. Ustalenie, co jest alergenem jest możliwe dzięki badaniom laboratoryjnym oraz testom alergicznym.

Znanych jest kilkadziesiąt tysięcy związków mogących wywołać u osób z odpowiednimi predyspozycjami alergię. Najczęściej spotykane alergeny wziewne: roztocza kurzu domowego, pyłki roślin, sierść zwierząt, zarodniki pleśni, pierze, wełna, pyły w miejscu pracy.

Alergizująco mogą działać także substancje, które mają kontakt ze skórą (monety, metalowe guziki, kosmetyki czy też środki czystości), oraz wprowadzane do organizmu (żywność, leki). Najczęstsze alergeny pokarmowe to mleko krowie, białko jajka kurzego, wołowina, cielęcina, ryby, skorupiaki, orzechy, migdały, owoce cytrusowe, pomidory i czekolada.

Nie jest do końca dla naukowców jasne, co powoduje alergię. Wysuwane są nowe hipotezy, powstają kolejne przypuszczenia. Niektórzy specjaliści wiążą przyrost zachorowań w ostatnich latach z postępowaniem cywilizacyjnym. W otoczeniu człowieka jest coraz więcej substancji wytworzonych sztucznie, nienaturalnych (chemikalia, zatrucie powietrza, przetworzona żywność). Jednak ludzie często są uczuleni również na substancje naturalne np. pyłki roślin, kurz. Współczesny człowiek coraz dłużej przeżywa

w pomieszczeniach zamkniętych, zbudowanych z syntetycznych materiałów o sztucznym mikroklimacie. Pojawiają się też hipotezy, że alergię są także ubocznym skutkiem nadmiernej higieny życia. Choroby alergiczne wiążą się z wysokim standardem życia, są o wiele rzadsze w krajach nierozwiniętych czy też na wsiach.

Niestety pytanie o przyczyny wzrostu zachorowań na choroby alergiczne pozostanie na razie bez jednoznacznej odpowiedzi.

Po pierwszym kontakcie z substancją uczulającą następuje wytworzenie przeciwciał swoistych dla tej substancji i gotowość organizmu do szybkiego wyprodukowania dużej ilości immunoglobulin odpornościowych. Następne zetknięcie się z tym samym czynnikiem uczulającym wywołać może reakcję o charakterze gwałtownym i groźnym dla życia. Najczęstsze objawy takiej reakcji to wysypka, rumień, zaczerwienienie i bąble na skórze, nasilony katar i zatkanie nosa, łzawienie spojówek, ból brzucha oraz biegunka. Reakcja alergiczna może wystąpić pod postacią ataku astmy z dusznością i kaszlem, obrzęku krtani lub nawet wstrząsu. Objawy reakcji alergicznej pojawiają się w ciągu kilku minut po kontakcie z alergenem.

Najpoważniejszą, niebezpieczną dla życia postacią natychmiastowej reakcji alergicznej jest wstrząs anafilaktyczny. Bezpośrednim zagrożeniem dla życia są w czasie wstrząsu niewydolność oddechowa i zapaść układu krążenia. Objawami alarmowymi, ostrzegającymi przed wystąpieniem wstrząsu są zawroty głowy, nudności, wymioty, duszność oraz znaczne osłabienie, prowadzące do utraty przytomności. Kiedy może mieć miejsce wstrząs anafilaktyczny? Na przykład po użądleniu przez osę, u osób uczulonych na jej jad. Kiedy pojawią się objawy alarmowe należy wezwać natychmiast lekarza.

Alergię najłatwiej rozpoznać wtedy, gdy objawy występują wkrótce po zadziałaniu alergenu. Kichanie, wyciek z nosa, pieczenie spojówek oraz łzawienie w słoneczny dzień, bez wcześniejszego przeziębienia to z pewnością katar sienny. Napady kaszlu, duszność, świszczący oddech u człowieka młodego to prawdopodobnie astma. Zaczerwienienie i swędzenie skóry po zjedzeniu niektórych pokarmów (np. kiwi), to zapewne alergia pokarmowa. Obrzęk skóry, bolesność, nasilona pokrzywka (wysypka na skórze), ból brzucha po użądleniu osy również jest reakcją alergiczną.

Dla potwierdzenia rozpoznania alergii stosuje się różne rodzaje badań. Należą do nich testy skórne. Są to testy punktowe i płatkowe, polegają na wprowadzeniu bezpośrednio do skóry lub nałożeniu na nią alergenów w bardzo małym stężeniu. Jeśli w miejscu kontaktu alergenu ze skórą pojawi się zaczerwienienie świadczy to o uczuleniu na dany alergen. Nieraz bardzo widoczne są zaczerwienienia odpowiadające np. miejscu przylegania metalowego guzika od spodni do skóry brzucha - świadczyć to może o uczuleniu na nikiel zawarty w stopie, z którego guzik jest wykonany.

Bada się również stężenie immunoglobuliny IgE we krwi. Po pobraniu krwi wykonuje się specjalne badania laboratoryjne. Wysoki poziom IgE, przekraczający ustalone normy, świadczyć może o alergii.

W alergii pokarmowej, aby wykryć substancję uczulającą stosuje się diety eliminacyjne. Po kolei wyklucza się z diety potrawy podejrzane o wywoływanie alergii. Na przykład u małych dzieci częste są alergię na

białko mleka krowiego, czy substancje zawarte w pieczywie. Odstawiając na pewien czas te produkty z jadłospisu można sprawdzić, co powodowało dolegliwości u dziecka. Alergii pokarmowej nie należy mylić z niestrawnością.

Astmę rozpoznaje się przeprowadzając badania spirometryczne. Polegają one na wykonywaniu pomiarów ilościowych wdychanego i wydychanego powietrza, uwzględniających prędkość przepływu powietrza w drogach oddechowych. W astmie znamienne jest zmniejszenie ilości powietrza wydychanego z maksymalnym natężeniem w ciągu pierwszej sekundy. Po zastosowaniu leków rozszerzających oskrzela ma miejsce znacząca poprawa szybkości. Stosuje się również wziewne testy prowokacyjne powodujące skurcz oskrzeli i obrzęk śluzówek nosa.

Alergia jest schorzeniem przewlekłym. Mimo, że alergologia to już potężna gałąź medycyny, ciągle sposoby leczenia nie są w pełni zadowalające. Właściwie obecnie nie można całkowicie, trwale wyleczyć alergii. Skłonność do nadmiernej reakcji uczuleniowej niestety zwykle pozostaje na całe życie. Reaktywność organizmu człowieka może się jednak zmieniać w ciągu życia i objawy alergii mogą samoistnie ulec wygaszeniu. A gdy objawy nasilają się można je ograniczyć, poprzez stosowanie leków i unikanie narażenia na alergeny.

Celem leczenia jest całkowite ustąpienie objawów lub ich kontrola tak by umożliwić choremu normalne życie. Ważna jest wiedza na temat choroby. Pozwala ona unikać sytuacji, w których dochodzić może do uczulenia oraz pozwala właściwie postępować, gdy pojawią się objawy alergii. Leczenie alergii ma charakter wielokierunkowy. Najważniejsze jest rozpoznanie alergenu i unikanie go. W przypadku alergii pokarmowej, alergii na jady owadów jest to w pełni możliwe. W przypadku uczulenia na pyłki roślin, jest to już trudniejsze. Małe dzieci (szczególnie niemowlęta), zwłaszcza z rodzin gdzie występuje alergia, powinny być chronione przed znanymi alergenami, zwłaszcza przed roztoczą kurzu domowego i alergenami zwierząt domowych. W mieszkaniach alergików nie powinno się trzymać mebli tapicerowanych, dywanów, należy często zmieniać pościel, mieszkania trzeba często wietrzyć. Niekorzystnie działa klimatyzacja. Nie należy w domu trzymać zwierząt. Leczenie farmakologiczne prowadzi lekarz. Ze względu na zróżnicowanie chorób alergicznych stosuje się różne leki. Należy ściśle stosować się do wskazań lekarskich.

Do leczenia kataru siennego doskonale nadają się leki przeciwozbrękowe, takie jak ksylometazolina lub leki przeciwhistaminowe, jak cetyryzyna czy loratadyna. Również w pokrzywce leki przeciwhistaminowe mają udowodnione działanie. W astmie - leki te nie są skuteczne. Trzeba podać środki rozszerzające oskrzela oraz leki przeciwzapalne - kromony i glikokortykosteroidy. Stosuje się też metyloksantyny (teofilina), cholinolityki (bromek ipratropium), leki beta-adrenomimetyczne (salbutamol, fenoterol).

W przypadku bardzo szybko rozwijającej się pokrzywki, z towarzyszącym uczuciem duszności, zawrotami głowy, bólami brzucha, osłabieniem - należy jak najszybciej wezwać lekarza.

Gorzej jeżeli zaobserwowaliśmy u siebie alergię na pracę, wtedy nawet lekarz nam nic nie poradzi.

Życia bez alergii życzy lekarz Jacek Kaliszewski

CO SŁYCHAĆ W SZKOLE?

finałowego etapu konkursu. Uczennice do konkursu przygotował nauczyciel historii Zygmunt Tarnacki.

Jaki wybrać zawód ?

W dniach 7 i 8 kwietnia 2008 r. uczniowie klas trzecich rajgrodzkiego Gimnazjum zwiedzali największe zakłady produkcyjne w naszym regionie - Prefeider - dawne Płyty Wiórowe w Grajewie. Wycieczka odbyła się z inicjatywy pedagoga szkolnego Pani Jolanty Rejkiewicz w ramach realizowania programu preorientacji zawodowej uczniów w szkole.

Sukcesy w konkursach

W VII edycji Konkursu "Ziemia Grajewska - Moja Mała Ojczyzna" zorganizowanego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Grajewskiej, Klub Europejski przy Liceum Ogólno kształcącym im. Mikołaja Kopernika w Grajewie oraz Grajewskie Zeszyty Historyczne "Zapis" tradycyjnie udział wzięła drużyna z Gimnazjum im. ks. Józefa Radwańskiego w Rajgrodzie. W finale rozegranym w LO w Grajewie uczennica kl. III b Iwona Zawistowska zajęła drugie miejsce, a ucz. kl. III c Joanna Wepner dotarła do

Tytuł Finalisty Wojewódzkiego Konkursu Informatycznego uzyskał uczeń kl. III c naszego Gimnazjum Rafał Rutkowski. Gratulacje składamy uczniowi i nauczycielowi informatyki Panu Andrzejowi Chylińskiemu.

W Konkursie "Geniusz Matematyczny 2008" zorganizowanym w Zespole Szkół Nr 2 im. 9 Pułku

Iwona Zawistowska - laureatka Konkursu Historycznego

OGÓLNOPOLSKI TURNIEJ BEZPIECZEŃSTWA W RUCHU DROGOWYM

17 kwietnia 2008 roku w Szkole Podstawowej w Rajgrodzie odbył się etap powiatowy Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu drogowym. Gimnazjum w Rajgrodzie reprezentowali:

1. Jaworowski Kamil
2. Rękiewicz Artur
3. Wierzbicka Elwira

Klasyfikacja drużynowa szkół

1. Gimnazjum im. ks. Józefa Radwańskiego w Rajgrodzie
2. Gimnazjum w Radziłowie
3. Gimnazjum nr 1 w Grajewie

W klasyfikacji indywidualnej niepokonanym okazał się **Rękiewicz Artur**

W nagrodę za I miejsce otrzymał rower górski

Na 4 miejscu ukończył turniej **Kamil Jaworowski** otrzymując w nagrodę plecak.

Elwira Wierzbicka dzielnie reprezentowała szkołę na testach, torze przeszkód, a szczególnie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Wszystkim uczestnikom gratuluję i życzę sukcesów na etapie wojewódzkim.

Zdjęcia są na stronie www.e-Grajewo.pl
Andrzej Chyliński

Strzelców Konnych w Grajewie bardzo dobre wyniki uzyskali: Rafał Rutkowski, Piotr Zieliński, Elwira Wierzbicka, Edyta Kowalewska, Kinga Wołyniec, Karolina Kołakowska, Szymon Rutkowski, Kamila Kołakowska, Dorota Kuczyńska, Artur Modzelewski i Mariusz Budziński. Uczniów do konkursu przygotowali nauczyciele rajgrodzkiego Gimnazjum: Maria Skiendzielewska, Halina Szymanowska i Helena Zimińska.

W kolejnym Konkursie matematycznym pt: "I Ty możesz zostać Pitagorasem..." rozegranym w Zespole Szkół im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie czołowe miejsca uzyskali: Karolina Kołakowska (4 miejsce), Rafał Rutkowski (8 miejsce) i Edyta Kowalewska (11 miejsce). W konkursie wzięło udział 48 uczniów z sześciu gimnazjów.

W Publicznym Gimnazjum Nr. 2 im. Sybiraków w Grajewie w dniu 8 kwietnia 2008 r. odbył się IX Międzygimnazjalny Konkurs Historyczny pod Patronatem Powiatu Grajewskiego. Tym razem hasłem przewodnim był temat: "Polska Wazów". Bardzo dobrze spisali się w konkursie finałowym uczniowie rajgrodzkiego Gimnazjum: Iwona Zawistowska (3 miejsce) i Piotr Zieliński (6 miejsce). Wszyscy uczestnicy wykazali się dużą wiedzą o wydarzeniach w Polsce i Europie w XVII w. Naszych reprezentantów przygotował nauczyciel historii Zygmunt Tarnacki.

Egzamin gimnazjalny 2008

Egzaminy Gimnazjalne

W tym roku szkolnym odbyły się egzaminy: we wtorek 22 kwietnia - część humanistyczna i w środę 23 kwietnia - część matematyczno przyrodnicza. W rajgrodzkim Gimnazjum oprócz egzaminu zewnętrznego dla klas trzecich odbył się również już tradycyjnie egzamin próbny - wewnętrzny dla klas drugich. Uczniowie pisali egzaminy na hali sportowej, a przewodniczącymi zespołów nadzorujących były: Halina Szymanowska (w części humanistycznej) i Teresa Stryjecka (w części matematyczno-przyrodniczej).

Z. T.

W SZKOLE PODSTAWOWEJ W RAJGRODZIE

TURNIEJ BRD W RAJGRODZIE

W piątek, 28 marca 2008 r., odbył się Gminny Turniej Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Rajgrodzie. W turnieju udział wzięły szkoły podstawowe: Belda, Rydzewo i Rajgród. Każdą ze szkół reprezentowała trzyosobowa drużyna:

SP w Beldzie: Katarzyna Kordaszewska, Oliwia Pieńczykowska, Kamila Tokarzewska (opiekun - Elżbieta Krasnoborska);

SP w Rydzewie: Sylwia Lubińska, Kinga Obrycka, Ewelina Pawlin (opiekun - Sławomir Obrycki);

SP w Rajgrodzie: Robert Jagłowski, Damian Matysiewicz, Artur Stryjecki (opiekun - Marianna Klimaszewska).

Zawodnicy musieli wykazać się znajomością przepisów ruchu drogowego rozwiązując test jednokrotnego wyboru składający się z 25 pytań, pokonać tor przeszkód z pięciu elementów m.in.: "ósemki", "leżki", a także slalom z ograniczeniem, zatrzymanie w miejscu itp. Przejeżdżając przez miasteczko ruchu drogowego i pokonując ruchome przeszkody musieli zaprezentować posiadaną wiedzę i umiejętności. Również musieli zaprezentować umiejętność udzielania pierwszej pomocy medycznej, w tym opatrywanie ran. Obecnością na turnieju zaszczycił nas nadkomisarz Bogdan Hirniak z KPP w Grajewie. Za pomoc w sędziowaniu poszczególnych konkurencji składamy podziękowanie:

- p. lek. Jackowi Kaliszewskiemu - za sędziowanie konkurencji medycznej;
- p. Amrzejowi Chylińskiemu i p. Janowi Modzelewskiemu - za sędziowanie na torze przeszkód;
- p. Adamowi Zimińskiemu i p. nadkomisarzowi Bogdanowi Hirniakowi - za sędziowanie przejazdów przez miasteczko ruchu drogowego.

Wszyscy zawodnicy bawili się wybornie próbując własnych sił i możliwości. Wiedzą teraz, co mogą jeszcze poprawić, aby ich udział w następnych turniejach był bardziej efektywny. Ostatecznie wyniki Gminnego Turnieju BRD przedstawiają się następująco:

I miejsce - SP w Rajgrodzie;

II miejsce - SP w Beldzie,

III miejsce - SP w Rydzewie.

Zawodnicy otrzymali dyplomy, statuetki, upominki. Nie zapomniano też o opiekunach.

MARIANNA KLIMASZEWSKA

POWIATOWY TURNIEJ BRD

17 kwietnia 2008 r. w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Rajgrodzie odbył się Powiatowy Turniej Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Wzięło w nim udział 19 szkół, (była to jak dotychczas rekordowa ilość szkół), w tym 13 szkół podstawowych: SP w Bzurach, SP nr 2 w Grajewie, SP nr 4 w Grajewie, SP w Rydzewie, SP w Mścichach, SP w Niedźwiadnej, SP w Beldzie, SP w Szczuczynie, SP w Radziłowie, SP w Białaszewie, SP w Rudzie, SP nr 1 w Grajewie, SP w Rajgrodzie i 6 gimnazjów: Gimnazjum w Danówku, Gimnazjum w Radziłowie, Gimnazjum w Szczuczynie, Gimnazjum nr 1 w Grajewie, Gimnazjum nr 3 w Grajewie i Gimnazjum w Rajgrodzie.

Zawodnicy zmagali się w trzech konkurencjach: pisemnym teście ze znajomości przepisów ruchu drogowego; udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej, która polegała na opatrywaniu pozorowanych ran; przejeździe po torze przeszkód składającym się z 9 elementów.

Nad prawidłowym przebiegiem testu pisemnego czuwał sierż. szt. Wiesław Dembiński - kontroler Sekcji Ruchu Drogowego KPP w Grajewie. Pomoc przedmedyczną nadzorował lekarz z przychodni "Medicus" w Rajgrodzie - p. Jacek Kaliszewski. Sędziowie toru przeszkód w składzie: nadkomisarz Bogdan Hirniak - naczelnik SRD KPP w Grajewie, kpt. Dariusz Wierzbicki - przedstawiciel KPPSP w Grajewie, inspektor w Dziale Zarządzania Kryzysowego - p. Grzegorz Gardocki - przedstawiciel Starostwa w Grajewie, p. Andrzej Szklarzewski - przewodniczący Rady Gminy Grajewo widzieli wszystkie błędy uczestników Turnieju nawet w strugach deszczu.

Po zmaganiach wszystkich zawodników sędziowie podliczyli punkty każdego zawodnika jak i drużyny i wytypowali zwycięzców. Indywidualnie w kategorii szkół podstawowych nagrodzono 6 najlepszych uczniów:

1. Marek KURZYNA - SP w Białaszewie
2. Ryszard NIKONOWICZ - SP w Białaszewie
3. Tomasz KISIELEWSKI - SP w Szczuczynie
4. Rafał ŁAGUNA - SP nr 2 w Grajewie
5. Marcin KOMOSIŃSKI - SP w Bzurach
6. Artur STRYJECKI - SP w Rajgrodzie

Drużynowo zwyciężyła drużyna SP w Białaszewie w składzie:

1. Marek KURZYNA
 2. Ryszard NIKONOWICZ
 3. Daniel MIODZISZEWSKI
- Opiekun - Pan Andrzej SZKLARZEWSKI

II miejsce - SP w Szczuczynie:

1. Dominik KRAJEWSKI
 2. Bartosz MIECZKOWSKI
 3. Tomasz KISIELEWSKI
- Opiekun - Pani Lucyna BOGDAN

III miejsce - SP nr 2 w Grajewie

1. Konrad JABŁOŃSKI
2. Rafał ŁAGUNA
3. Aleksander DODIS opiekun - Pani Beata KASIAK

W kategorii szkół gimnazjalnych nagrodzono 4 uczniów:

1. Artur RĘKIEWICZ - Gimnazjum w Rajgrodzie
2. Michał CHROSTOWSKI - Gimnazjum w Radziłowie
3. Krzysztof DANOWSKI - Gimnazjum w Danówku
4. Kamil JAWOROWSKI - Gimnazjum w Rajgrodzie

Drużynowo zwyciężyło Gimnazjum w Rajgrodzie w składzie:

1. Kamil JAWOROWSKI
 2. Artur RĘKIEWICZ
 3. Elwira WIERZBICKA
- Opiekun - Pan Andrzej CHYLIŃSKI

II miejsce - Gimnazjum w RADZIŁOWIE

1. Michał CHROSTOWSKI
 2. Robert MICHAŁOWSKI
 3. Łukasz KONOPKA
- Opiekun - Pan Zbigniew MROCZKOWSKI

III miejsce - Gimnazjum nr 1 w Grajewie

1. Liliana SULKOWSKA
 2. Katarzyna SOKOŁOWSKA
 3. Filip CZUBAJKO
- Opiekun - Pani Mariola PIJANOWSKA

Szczególne podziękowania za pomoc w przygotowaniu Turnieju należą się Pani Mariannie Klimaszewskiej oraz Panom: Janowi Modzelewskiemu i Adamowi Zimińskiemu.

A.K.

PODSUMOWANIE PROJEKTU "AKADEMIA JUTRA"

W dniu 29 marca 2008 r. w Centrum Edukacyjnym w Augustowie odbyła się regionalna konferencja podsumowująca projekt "Akademia Jutra" wyrównujący szanse edukacyjne uczniów. Organizatorzy zadbałi o dużą przestrzeń i możliwość prezentacji każdej ze szkół biorącej udział w tym projekcie. Na poszczególnych stoiskach można było oglądać różne materiały związane z realizacją projektu: zdjęcia, kroniki, prezentacje multimedialne, prace plastyczne itp. Na scenie wystąpili uczniowie z różnych szkół, można było podziwiać taniec ludowy, współczesne układy taneczne do utworów muzycznych w wykonaniu wspianej orkiestry z Suchowoli, fragmenty sztuk teatralnych, prezentacje multimedialne. Występy uczniów przeplatały się z wystąpieniami organizatorów i gości, wręczaniem statuetek dla dyrektorów szkół, dyplomów i podziękowań dla przyjaciół projektu. Na uroczystości byli obecni m.in.: Podlaski Kurator Oświaty - Jerzy Kiszkiel, Przewodniczący Sejmiku Województwa Podlaskiego - Mieczysław Bagiński.

Był to największy oświatowy projekt w województwie podlaskim, w realizacji którego wzięło udział 52 szkoły, w tym z gminy Rajgród: Gimnazjum w Rajgrodzie, Szkoła Podstawowa w Rajgrodzie i Szkoła Podstawowa w Woźnej z siedzibą w Karczewie.

I.S.

Delegacja gminy Rajgród

ŻEGNAJ ZIMO - WITAJ WIOSNO

Polacy uchodzą za naród lubiący świętować, przywiązany do tradycji, podtrzymujący dawne obyczaje. Najdawniejsze obrzędy, zwłaszcza te sięgające jeszcze czasów pogańskich, dawno już zatraciły swój magiczny charakter, stając się barwnym reliktem przeszłości i elementem zabawy. Jedną z podtrzymywanych do dziś tradycji jest topienie Marzanny, które odbywało się w czwartą niedzielę Wielkiego Postu. Dla naszych przodków obyczaj ten związany był z odwiecznym rytmem wegetacyjnym. Wyrażał radość z nadchodzącej wiosny, która oznaczała odrodzenie się świata, przyrody, zapowiadała przyszłe plony, a więc dostatek. Marzanna - symbol zimy - to słomiana kukła o kobiecej postaci, ubrana w białe płócienne szaty, przystrojona koralami i wstążkami. Na Śląsku odziewano ją w paradny strój weselny, na głowę wkładano wianek. Marzannę obnoszono po wszystkich domach we wsi, po czym zdzierano z niej ubranie i rozrzucano je po polach. Następnie topiono ją w rzece, stawie, jeziorze lub po prostu w większej kałuży. Bywało, że kukłę podpalano i płonąca wrzucano do wody. Marzannę wyprowadzano ze wsi jedną drogą, drugą zaś wprowadzano tzw. maik - ozdobione koralikami, kwiatami i wstążkami zielone gałęzie symbolizujące wiosnę. W kolejnych stuleciach obrzęd ten nabierał coraz bardziej zabawowego charakteru. Dziś topienie Marzanny jest przede wszystkim zabawą dzieci i młodzieży, odbywającą się 21 marca. Świętuje się wówczas dzień wiosny i wagarowicza. W tym roku szkolnym 21 marca przypadł w Wielki Piątek, w związku z tym tradycyjne spalenie Marzanny przez uczniów Szkoły Podstawowej w Rajgrodzie odbyło się kilka dni później.

KONCESJE NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU

W kompetencji władz samorządowych leży przyznawanie koncesji na handel napojami alkoholowymi. Wiąże się to ze stosowną opłatą i właśnie z owych opłat powstaje gminny fundusz antyalkoholowy. Zazwyczaj jest on w dyspozycji Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a wydatkowany może być na precyzyjnie określone cele.

Ostatnio media regionalne podały, że Prezydent Suwałk cofnął koncesję na sprzedaż alkoholu w największej dyskotecie w mieście. Nieco wcześniej koncesję stracił jeden ze sklepów wielkopowierzchniowych. Powodem zasadniczym cofnięcia koncesji dla podmiotu handlującego alkoholem jest, ogólnie mówiąc nieprzestrzeganie ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Sprzedawanie alkoholu nieletnim, spożywanie alkoholi w sklepie lub na chodniku przed sklepem są wystarczającymi powodami cofnięcia koncesji nieuczciwym sprzedawcom.

W tym miejscu należy "wyprostować" od dawna istniejący stereotyp w naszym społeczeństwie. Każdy, kto donosi na drugiego człowieka, jest poniekąd zaliczany do tzw. "kapusiów". Zgoda, tak było w przeszłości, kiedy byliśmy pod zaborami, pod obcymi okupacjami, kiedy narzucony mieliśmy obcy nam system polityczno-społeczny. Donoszenie do organów ścigania lub do władz samorządowych w ramach demokratycznego państwa prawa nie jest "donosicielstwem", a wręcz obywatelskim obowiązkiem. Jeżeli widzimy, że młodzież kupuje w pewnym sklepie alkohol, jeżeli widzimy dilerą rozprowadzającego podejrzany "towar", jeżeli widzimy pijących alkohol przed sklepem lub w miejscu publicznym mamy prawo i obowiązek moralny zawiadomić o tym odpowiednie służby. Realizujemy w ten sposób model dojrzałego, odpowiedzialnego społeczeństwa. Patrzenie obojętne na zło, które dzieje się obok nas nie usprawiedliwia naszego zachowania, a wręcz obarcza nas nieodpowiedzialnością w naszym zachowaniu. Nie wolno pobłażać negatywnym zachowaniom zwłaszcza młodych ludzi. W środowiskach mniejszych jest to bardzo łatwe, bo wszyscy znamy się dosyć dobrze i wiadomo "czym kto pachnie". Przechodzenie obok negatywnych zachowań drugich osób poniekąd tylko ich umacnia w przekonaniu, że robią dobrze. Właściwa postawa i nasza odpowiednia reakcja wymaga określonej cywilnej odwagi... i oby jej od teraz nam nie brakło.

Sport

W GMINIE RAJGRÓD

IV. TURNIEJ W "HALÓWCE" O PUCHAR DYREKTORA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W RAJGRODZIE

6 kwietnia br. w hali Gimnazjum w Rajgrodzie - z udziałem 7 drużyn oraz 61 zawodników - rozegrano IV. Turniej Halowej Piłki Nożnej o Puchar Dyrektora Szkoły Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Rajgrodzie. **Cele imprezy:**

- upowszechnienie kultury fizycznej poprzez popularyzację piłki nożnej wśród młodzieży szkolnej;
- wdrażanie dzieci do aktywnego wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych poprzez propagowanie zdrowego trybu życia;
- doskonalenie umiejętności techniczno-taktycznych piłki nożnej.

Organizatorzy:

- Szkoła Podstawowa w Rajgrodzie;
- UKS "Jęgrznia";
- Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rajgrodzie.

Turniej stał na wysokim poziomie sportowym, przebiegał w miłej atmosferze, z zachowaniem zasad "fair play".

Rozegrano 21 meczy, systemem "każdy z każdym", co dało uczestnikom dużo sportowych przeżyć, wymagało świetnej kondycji, "zręcznej nogi" oraz "celnego oka". Zbiornicze wyniki imprezy przedstawia tabela:

Miejsce w turnieju	Nazwa drużyny (szkoBy)	Ilość punktów	Opiekun drużyny
1	(FC)Masters (SP.Rajgród)	18	J. Modzelewski
2	SzkoBa Podstawowa w Rydzewie	15	K. Bk
3	(FCT)ytani (SP. Rajgród)	10	J. Modzelewski
4	SzkoBa Podstawowa w Janów	7	Z. Chmielewski
5	SzkoBa Podstawowa w BeBdzie	6	H. Matysiewicz
6	(FC)Jęgrznia (SP. Rajgród)	2	J. Modzelewski
7	SzkoBa Podstawowa w Wojnejwsi z siedzib w Karczewie	1	K. Bk

Dyrektor szkoły - p. A. Klimaszewski - gratuluje uzyskanych wyników w sportowej walce - wręczył wszystkim drużynom uczestniczącym w turnieju puchary oraz dyplomy, zaś zdobywcom miejsce I-III - medale.

Współorganizatorzy imprezy - p. Z. Tarnacki, oraz p. A. Zimiński, opiekunowie drużyn oraz sędzia główny turnieju - p. A. Graczewski, - otrzymali okolicznościowe dyplomy uznania.

Szkoły Podstawowe: w Rajgrodzie oraz Nr 4 w Augustowie - w II. etapie rundy eliminacyjnej Turnieju Coca-Cola Cup 2008

16 kwietnia 2008r. - na boisku LZS. "Jegrznia - Rajgród" z udziałem drużyn:

- Szkoły Podstawowej Nr 3 w Augustowie;
- Szkoły Podstawowej Nr 4 w Augustowie;
- Szkoły Podstawowej w Rajgrodzie

rozegrano I. etap rundy eliminacyjnej X. edycji Turnieju Coca-Cola Cup 2008 kategorii chłopców szkół podstawowych.

Po zaciętej, przebiegającej w sportowej atmosferze, walce - awans do II. etapu rundy eliminacyjnej turnieju wywalczyły ekipy trampkarzy ze **Szkoły Podstawowej w Rajgrodzie** (op. J. Modzelewski) oraz **Szkoły Podstawowej Nr 4 w Augustowie** (op. p. J. Skowrońska).

Drużyna Szkoły Podstawowej w Tajnie Starym - z przyczyn organizacyjnych - w rozgrywkach nie uczestniczyła.

Wyrazy uznania dla wszystkich uczestników imprezy za ambicję i wolę walki oraz wysoki poziom piłkarskich umiejętności, zaś dla działaczy KS. "Jegrznia - Rajgród" - p.p. A. Graczewskiego oraz A. Zimińskiego podziękowania za przygotowanie płyty boiska.

II. etap rundy eliminacyjnej turnieju rozegrany zostanie 8 maja br. na boisku "Jegrzni - Rajgród" z udziałem drużyn: SP. Nr 2 w Augustowie, SP. w Jaświłach oraz SP. w Rajgrodzie.

**SZKOŁA PODSTAWOWA W RAJGRODZIE
W FINALE WOJEWÓDZKIM
INDYWIDUALNYCH BIEGÓW
PRZEŁAJOWYCH**

13 kwietnia br. w Turośli - z udziałem 300 najlepszych biegaczy ze szkół podstawowych woj. podlaskiego - rozegrano Finał Wojewódzki Indywidualnych Biegów

Przełajowych.

Rajgrodzką podstawówkę reprezentował Rafał Zyskowski (kl. V b), który zajął XV. lokatę (na 50 startujących w tej kategorii). W Półfinale Wojewódzkim Indywidualnych Biegów Przełajowych rozegranych tydzień wcześniej również w Turośli (540 zawodników) - Rafał uplasował się na IV. miejscu, Artur Stryjecki był 32, zaś Kuba Lotkowski zajął 44. (na 90 startujących w danej kategorii).

W finale powiatowym biegów - Sebastian zajął I. miejsce, Artur zajął III. lokatę, zaś Kuba - XIV. miejsce.

**SUKCESY RAJGRODZKICH TENISISTÓW
STOŁOWYCH W MISTRZOSTWACH
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO ŻAKÓW**

27marca br. w hali Zespołu Szkół w Suchowoli - z udziałem 43 najlepszych tenisistów województwa - rozegrano Mistrzostwa Województwa Podlaskiego Żaków.

Bardzo dobrze spisał się w turnieju Patryk Citkowski, który po pokonaniu czołowych zawodników z listy Wojewódzkich Turniejów Klasyfikacyjnych POZTS w Białymstoku - zajął IX. lokatę w turnieju (przegrywając z mistrzem województwa - Ł. Lipińskim z AZS PWSIP Łomża, trenowanym przez p. W. Tarnackiego).

P. Trypus zajął 33. miejsce, F. Czerwionka był 36.

Na uwagę zasługuje fakt, iż nasi pingpongiści osiągnęli dobre wyniki w Finale Wojewódzkim Turnieju Tenisa Stołowego o Puchar Tygodnika "Kontakty" rozegranym 15.03.2008r. w hali Ks. Anny w Łomży.

Patryk Citkowski zajął 16. lokatę, zaś Marcin Zawadzki był 17 w turnieju.

Nasi chłopcy mieli okazję pograć z najlepszymi zawodnikami województwa podlaskiego i zdobyć tak potrzebne doświadczenie.

K. Leończyk oraz M. Zawadzki uczestniczyli również w rozgrywkach III. MTTs o Puchar Wójta Dobrzyniewa Dużego (turniej pod patronatem POZTS w Białymstoku), gdzie mieli okazję pograć z tenisistami z Łotwy, Estonii i Białorusi.

Ostatecznie Kamil zajął dobrą VIII. lokatę, zaś Marcin zajął XI. miejsce w imprezie.

Gratulacje!

JAN MODZELEWSKI

APMART W GIMNAZJUM

TURNIEJ COCA-COLA CUP 2008

W dniu 17-04-2008 w Rajgrodzie odbyła się I runda X Piłkarskiego Turnieju Coca-Cola Cup 2008. Z czterech drużyn uczestniczących w turnieju awans do kolejnej rundy uzyskało Gimnazjum w Rajgrodzie oraz Gimnazjum w Nowince.

Wyniki rozegranych spotkań:

RAJGRÓD - NOWINKA	5:0
RAJGRÓD - PG 4 AUGUSTÓW	8:3
NOWINKA - PG 4 AUGUSTÓW	9:2
PG 4 AUGUSTÓW - BARGŁÓW	5:1
RAJGRÓD - BARGŁÓW	18:0
NOWINKA - BARGŁÓW	2:2

Końcowa tabela turnieju:

1. Gimnazjum w Rajgrodzie	9 pkt	31:3
2. Gimnazjum w Nowince	4 pkt	11:9
3. Gimnazjum nr 4 w Augustowie	3 pkt	10:18
4. Gimnazjum w Bargłowie	1 pkt	3:25

W kolejnej rundzie turnieju, której stawką będzie finał wojewódzki uczniowie Gimnazjum w Rajgrodzie rywalizować będą z drużynami z Gimnazjum w Danówku i Gimnazjum nr 1 w Grajewie.

Andrzej Graczewski

VII MEMORIAŁ WOJCIECHA ROGOWSKIEGO

W piątek 25 kwietnia 2008 r. zgodnie z wieloletnią tradycją w Zespole Szkół w Wojewodzinie odbył się VII Memoriał Lekkoatletyczny im. Wojciecha Rogowskiego. W zawodach udział wzięło 180 zawodników z różnych gimnazjów z woj. Podlaskiego, w tym tradycyjnie drużyna z Gimnazjum im. ks. Józefa Radwańskiego w Rajgrodzie, przygotowana przez nauczyciela w-f Sebastiana Millera.

Oto klasyfikacja generalna zawodów:

- I miejsce	PG 29 Białystok
- II	PG Janówek
- III	PG 2 Grajewo
- IV	PG Wąsosz
- V	PG Goniądz
- VI	PG Prostki
- VII	PG Rajgród
- VIII	PG 3 Grajewo
- IX	PG 1 Łomża
- X	PG 3 Łomża
- XI	PG Mały Płock
- XII	PG 1 Grajewo
- XIII	PG 8 Łomża

Gościem honorowym Memoriału była żona wybitnego nauczyciela i organizatora sportu Wojciecha Rogowskiego - Grażyna Rogowska.

Zygmunt Tarnacki

Drużyna Gimnazjum w Rajgrodzie na memoriale

Pojedziemy na łów

Niedźwiedź

Dziecko, tuląc się do pluszowego niedźwiadka, nie myśli o tym, że jego pierwowzór to niebezpieczny drapieżnik. Niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*) ma kilku kuzynów na świecie. W Ameryce Północnej żyje niedźwiedź gryzli i niedźwiedź czarny czyli banibal. Niedźwiedź czarny najczęściej jest czarny, ale

może też być brunatny, barwy cynamonowej, kremowy, a zdarzają się też osobniki białe. W Ameryce Południowej bytuje niedźwiedź andyjski. W Azji prócz niedźwiedzia himalajskiego, na Malajach występuje gatunek niewielkiego niedźwiedzia - niedźwiedź malajski. Nie należy zapominać o niedźwiedziu polarnym, wielkim pływaku i łowcy fok. Niedźwiedź brunatny zamieszkuje Europę, Azję i Amerykę Północną. Inwentaryzacja przeprowadzona w ośmiu europejskich krajach w 1952 roku wykazała obecność tylko 2 280 niedźwiedzi. Już w roku 1980 było ich 9 580 z tego 5 700 w Rumunii 2 600 w Jugosławii. W Polsce niedźwiedź jest nieliczny i pod ścisłą ochroną. Występuje w Karpatach. Jeszcze w XVIII wieku notowano jego obecność na naszych terenach w Puszczy Piskiej, Augustowskiej i Białowieskiej. W okresie międzywojennym podjęto próbę jego restytucji w Puszczy Białowieskiej. Znany zoolog dr Żabiński w tym programie użył niedźwiedzi urodzonych w ogrodach zoologicznych. Niedźwiedzie nie miały ochoty na trudne życie w ostępach puszczy i garnęły się do zabudowań w poszukiwaniu pokarmu. Od czasu do czasu ekipa łowców musiała chwycić niedźwiedzia między budynkami Białowieży. Puszcze Białowieską często odwiedzali dyplomaci z zachodniej Europy, aby nasycić się jej pierwotną naturą. Podróżowano wtedy zazwyczaj pociągami. Zwyczaj ten zanikł kilka lat po ostatniej wojnie wraz z rozwojem motoryzacji. Otóż francuski dyplomata miał wsiadać do pociągu. Był trochę rozczerowany, bo nie udało mu się w czasie wycieczki zobaczyć niedźwiedzia. W tym samym czasie trwała pogoń za niesfornym niedźwiedziem w okolicy dworca. Stare wagony z obu końców miały niewielkie platformy, z których wchodziło się do wagonu. Otóż ów dyplomata wdrapując się na tę platformę zderzył się z niedźwiedziem, który szukając drogi ucieczki wdrapał się z drugiej strony. No cóż, Francuzi nie należą do zbyt odważnych, no i mają niską tolerancję na bliski kontakt z dużymi drapieżnikami. Podobno biedak osiwił jak gołąbek i jękał się tak, że sam siebie nie rozumiał czas jakiś. O zawartości części dolnych garderoby nie będę pisał, bo dżentelmeni nie zajmują się takimi tematami.

Niedźwiedź już od piastowskich czasów podlegał pewnej ochronie prawnej. Był zastrzeżony do wyłącznej dyspozycji panującego. Polowanie było możliwe tylko za zgodą króla i było rzadkim przywilejem. Niedźwiedź zimą zapada w sen, który trwa od 90 do 120 dni. Wcześniej gromadzi zapasy tłuszczu, żeby przetrwać ten okres. W tym czasie, samice rodzą młode. Pierwsze tygodnie niedźwiadki spędzają w zimowym legowisku, gawrze, wraz z matką, korzystając z zapasów tłuszczu zgromadzonych w sezonie letnim. Niedźwiedź opuszcza gawrę wyposzczony i odchudzony. Łza się w oku kręci. Gdyby tak człowiek mógł przespać zimę, a na wiosnę smukły miałby cały sezon by obżerać się bez ograniczeń. Niedźwiedzie wiosną żerują intensywnie. Wyszukują padlinę zwierząt padłych zimą. Chętnie zjadają jaja

ptaków, ślimaki, owady, małe kręgowce. Niektóre niedźwiedzie potrafią łowić ryby podążające strumieniami na tarło. Pokarm mięsny uzupełniają jagodami, pękami roślin, młodymi pędami, korzonkami, bulwami oraz grzybami. Niedźwiedzie chętnie żerują na dojrzewającym zbożu. Podobnie jak dziki buszują w owsie czy pszenicy. W rosyjskich łowiskach sporą część odstrzałów niedźwiedzi dokonuje się na uprawnych polach w porze dojrzwania owsa. Sam widziałem żerujące czarne niedźwiedzie baribale nad rzeką Dymną w Albercie w Kanadzie, które na rżyskach zbierały kłosa pszenicy. Niektóre niedźwiedzie uczą się polować na bydło domowe i owce. Potrafią wyrządzić dotkliwe straty. Takie osobniki należy eliminować z populacji. Niedźwiedź potrafi też wyrządzać dotkliwe straty w pasiekach niszcząc ule. Z lubością zjada nie tylko miód, ale całe plastry wraz z larwami pszczelimi. Niektóre niedźwiedzie są też groźne dla ludzi. W Albercie rocznie ginie wskutek ataku baribali około 10 ludzi. Terenów w Europie o niskim zaludnieniu porośniętych lasami ubywa i wraz ze wzrostem populacji niedźwiedzi musi dochodzić coraz częściej do wypadków.

Jak duży jest niedźwiedź? Tu reguła jest jasna. Czym dalej na południe tym niedźwiedzie są mniejsze. Czym dalej na północ, waga poszczególnych osobników jest większa. W Europie rozpiętość wagi waha się między 120 a 400 kg, a długość ciała od 150 do 250 cm. Na północnych krańcach Azji, na Kamczatce, niedźwiedzie są dwukrotnie większe niż w Europie. Największe żyją na wyspie Kodiak leżącej w cieśninie między Ameryką Północną

a kontynentem euroazjatyckim. Niedźwiedź był i jest atrakcyjnym obiektem polowania. Kraje, które mają populacje niedźwiedzi umożliwiające polowanie, czerpią z tego naturalnego bogactwa znaczne dochody. W Unii Europejskiej obowiązują przepisy ograniczające polowania na rzadkie gatunki poza jej granicami. Aby wwieźć na teren Unii Europejskiej trofeum z niedźwiedzia należy posiadać specjalne świadectwo legalizacyjne CITO. Trofeum nie może więc pochodzić z nielegalnego pozyskania. Jeszcze kilka lat temu na bazarze całej Polski można było kupić od przybyszy ze wschodu skóry niedźwiedzi. Znam nawet przypadek wystawienia na sprzedaż skóry tygrysa amurskiego. Dziś już taka sytuacja byłaby niemożliwa i bardzo dobrze. Skór niektórych gatunków niedźwiedzi nie wolno do Europy wwozić choćby w ich rodzinnych krajach były obiektem polowania. Myśliwi europejscy nie są zainteresowani wydawaniem znacznych pieniędzy za polowania, z którego nie wolno im posiadać trofeum. Jest to pewna forma ochrony zagrożonych gatunków na całym świecie. Na kanwie tych rozważań chciałbym powiedzieć kilka słów o sytuacji niedźwiedzia gryzli w Kanadzie. Prawo ogranicza polowanie na ten gatunek tylko do obywateli Kanady. Prawo do odstrzału można uzyskać w drodze losowania wśród chętnych.

Ilość wydawanych odstrzałów jest niewielka, a zrealizowanych jeszcze mniejsza. Ostatnio w związku ze spadkiem liczebności gryzli wstrzymano odstrzały w prowincji Alberta.

Niedźwiedź mocno tkwi w naszej literaturze narodowej. Wszyscy pamiętamy jak to Zbyszko z Bogdańca poszedł polować z oszczepem na niedźwiedzia, aby zdobyć sadło, które miało pomóc rannemu stryjowi Maćkowi. No i pomogło. Była to tak ważna scena, że pan Ford ekranizując powieść Henryka Sienkiewicza "Krzyżacy" mimo, że była trudna, umieścił ją w swoim filmie. Kiedy wrócimy do strof eposu narodowego "Pan Tadeusz", widzicie, że wieszcz Adam Mickiewicz łowom na niedźwiedzia poświęcił liczne wersety. Można by mnożyć przykłady. Niektórym ludziom żyjącym na Zachodzie Polska jawi się jako kraj, gdzie niedźwiedzie są

liczne i pospolite jak zające. Choć to dawno prawdą nie jest. Pan Krzysztof Daukszewicz w jednym z ostatnich wydań "Łowca Polskiego" opisuje taką oto historię. Pewien biznesman z zachodniej Europy, zapalony myśliwy, uwarunkował przystąpienie do spółki i wniesienie znacznego kapitału od zoorganizowania dla niego polowania na niedźwiedzia na terenie Polski. Przedsiębiorcy, przyszli wspólnicy, zakupili więc z zasobów cyrkowych niedźwiedzia emeryta i powiadomili, żeby myśliwy czym prędzej przyjeżdżał, bo otrpiono wyjątkowo wielką bestię. Usadzono strzelca

na ambonie i wypuszczono z klatki ofiarę. Klatka oczywiście ukryta była w krzakach. Niedźwiedź poszedł jak po sznurku po wyłożonej przynęcie w kierunku ambony. W tym czasie pewien rolnik mieszkający w okolicy jechał rowerem składakiem do sąsiada. Oczywiście nie miał zielonego pojęcia o tym, że niedźwiedzie żyją w okolicy, więc kiedy natknął się na misia, rzucił rower i spiesznie się oddalił. Co mnie zresztą wcale nie dziwi. Niedźwiedź, widząc rower, przypomniał swój koronny cyrkowy popis, wsiadł na rower i ruszył w kierunku ambony. Widząc ten dziw natury niedoszły niedźwiedziobójca walnął z obu łuf w dach ambony. Po czym bardzo dramatycznie zwałił się z niej na ziemię, łamiąc na szczęście tylko dwa żebra. Niezrażony niczym niedźwiedź pognał dalej rowerem, aby zapewne oddać go właścicielowi, bo był to zwierz uczciwy. Tu mógłbym skończyć słowami: "czego i czytelnikowi życzę", ale moi czytelnicy to z reguły ludzie uczciwi, więc nie miałyby to sensu. Głęboki sens ma ochrona tego gatunku tam, gdzie jest możliwe jego bytowanie, bo to nie tylko piękne zwierzę, ale też związane z historią naszego narodu i jego kulturą.

Darz Bór
Marian Podlecki

Rajgrodzianie są również wśród ofiar zbrodni katyńskiej

NIE WOLNO ZAPOMNIEĆ

W dniu 14 listopada 2007 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił dzień poświęcony pamięci ofiarom zbrodni katyńskiej. Po raz pierwszy w Polsce Dzień Pamięci Ofiar Katynia obchodzono 13 kwietnia 2008 r. Już wcześniej pisałem, że pojęcie zbrodni katyńskiej nie dotyczy tylko polskich wojskowych (oficerów), policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej i więziennictwa, ale również tych wszystkich, którzy zostali aresztowani przez sowieckiego okupanta i wszelki ślad po nich zaginął. W Rajgrodzie jesienią 1939 r. aresztowano: Kazimierza Miliszewskiego, Franciszka Owsianego, Jana Orzechowskiego i Apolinarego Sokołowskiego, którzy zginęli w sowieckich kaźniach.

Apolinary Sokołowski, syn Aleksandra i Aleksandry z Mońkowskich, urodził się 20 lipca 1895 r. w Rajgrodzie. W czasie I wojny światowej był członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej, następnie żołnierzem Wojska Polskiego w czasie wojny polsko-radzieckiej, której przełomowym momentem była obrona Warszawy i cud nad Wisłą w sierpniu 1920 r.

W latach 1922-1926 Apolinary Sokołowski był nauczycielem Powszechnej Szkoły w Rajgrodzie. Po wojnach (światowej i bolszewickiej) wśród dorosłych, a zwłaszcza młodzieży powszechny był analfabetyzm. Nauczyciele poświęcali się również poza zwykłymi zajęciami szkolnymi celem podniesienia oświaty u dorosłych. Organizowano wieczorowe kursy oraz różne zajęcia. Celem pozyskania funduszy na zakup książek i zorganizowanie biblioteki urządzano różne zbiórki. Apolinary Sokołowski w 1924 r. (w drugi dzień Wielkiejnocy) wystawił przygotowane z młodzieżą trzy sztuki teatralne: "Za Unitów", "Rezerwistka", "Posiew Wolności".

Rajgrodcy nauczyciele cieszyli się w okresie międzywojennym wielkim szacunkiem uczniów. Poświęcali im bardzo dużo swojego wolnego czasu.

A. Sokołowski na lekcjach zajęć praktycznych wprowadził introligatorstwo oraz wypychanie ptaków. Ich praca nie kończyła się po wyjściu ze szkoły. Na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych kształtowali osobowości młodego pokolenia.

Apolinary Sokołowski przed wybuchem wojny pracował w Grabowie, pow. suwalski. P. Marian Golubiewski z Kolonii Lewej (ur. 1911 r. w Rajgrodzie) podał bardzo ciekawą przyczynę przeniesienia Apolinarego Sokołowskiego z Rajgrodu do innej szkoły: - Było to po wiejskiej zabawie, chyba w Bargłowie. Apolinary wracał pieszo do domu w Rajgrodzie i gdzieś po drodze minął go konny pojazd. Próbował go zatrzymać by podjechać do Rajgrodu, ale bryczka dosyć szybko zaczęła się oddalać. Wówczas on zdenerwował się, wyciągnął pistolet i wystrzelił. Twierdził, że wystrzelił w powietrze, aby jadący bryczką usłyszeli. Okazało się, że bryczką jechał inspektor oświaty i zaraz po tym incydencie powiadomił policjantów w Rajgrodzie. Sokołowskiego służbowo przeniesiono z Rajgrodu do szkoły wiejskiej.

W sierpniu 1939 r. Apolinary Sokołowski został zmobilizowany do wojska, jako podporucznik rezerwy. Po wojnie obronnej powrócił pod koniec września do rodzinnego domu do Rajgrodu.

- Tak wówczas wielu rajgrodzian czyniło - powiedziała p. Jadwiga Golubiewska, żona p. Mariana. - Mieszkaliśmy wówczas na Żabiej i dobrze znałam Sokołowskich. Na czas wojny do rodzinnego domu zjechała również moja siostra Władysława z mężem, Józefem Skupiewskim, który był nauczycielem. Sowietci od października wezwali wszystkich nauczycieli, aby rozpoczęli naukę w szkole.

Pewnego dnia listonosz Koneicko usłyszał na poczcie czy też podczas roznoszenia listów, że jutro ma być aresztowany Skupiewski. Przyszedł do nas i ostrzegł szwagra. Natychmiast zorganizowałam jego ucieczkę z Rajgrodu. Najpierw udałam się na ul. Piaski, gdzie u Stanisława Koneicki i Neufelda pożyczylam stosowną sumę pieniędzy. Następnie wraz z bratem Leonem poszliśmy do Skowrońskich na Kolonię Prawą. Tutaj zaprzęgliśmy konie do wozu i wraz z Władkiem Skowrońskim i jego siostrą, Tofką, udaliśmy się ze szwagrem Józefem do Augustowa. Kiedy tam zajechaliśmy, było już po godzinie milicyjnej i aresztowano nas. Na szczęście brat Leon poznał znajomego milicjanta, który nas rano wypuścił. Józef Skupiewski udał się na dworzec kolejowy i pociągiem dotarł na teren zajęty przez Niemców. Jak ruszyła szkoła, za sowietów, to pamiętam, jak przemawiał nauczyciel pochodzący z Rajgrodu - Apolinary Sokołowski, który zakończył swoje wystąpienie zawołaniem: - Niech żyje praca!

Nie spodobało się to Żydom, którzy widzieli w tym zawołaniu nawiązanie do: - Niech żyje Polska! A miało być: - Niech żyje Stalin! Takie słowa nie przeszły przez usta byłego peowiaka. Zaraz też został on aresztowany.

Ppor. rez. Apolinary Sokołowski, ur. 1895 r. nauczyciel, żołnierz POW i września 1939 r., jeden z pierwszych konspiratorów przeciwko okupantowi sowieckiemu, zamordowany przez NKWD.

Pułkownik Jan Orzechowski w swej książce "Aby pamięć nie zginęła" podaje: "Pierwszą grupę konspiracyjną, złożoną z peowiaków, uczestników wojny w 1920 r., nauczycieli i pracowników administracji państwowej i samorządowej organizował ppor. rez. Apolinary Sokołowski, były peowiak, z zawodu nauczyciel. Zmobilizowany w sierpniu 1939 r. do służby wojskowej, powrócił do domu pod koniec września i natychmiast rozpoczął pracę konspiracyjną. W jego grupie znaleźli się: Stanisław Sienkiewicz i jego żona Józefa, Kazimierz Miliszewski, Józef Łojewski i jego żona Weronika, Stanisław Siemieniewicz, Franciszek Łojewski i Franciszek Owsiany21.

W celu zastraszania społeczeństwa rajgrodzkiego okupant dokonał pierwszych aresztowań. W końcu listopada 1939 r. jako pierwszy aresztowany został peowiak Kazimierz Miliszewski, 13 grudnia ojciec autora powyższych wspomnień Jan

Orzechowski - emeryt, 23 grudnia Apolinary Sokołowski - po nich wszystkich zaginął wszelki ślad. Rodziny aresztowanych wywiezione zostały do Kazachstanu 13 kwietnia 1940 r. Wśród wywiezionych była też żona Apolinarego - Janina z dwójką dzieci: Fryderykiem i Urszulą. Po wojnie powrócili do Rajgrodu.

Z relacji p. J. Golubiewskiej i książki płk. J. Orzechowskiego wynika pewna rozbieżność w czasie. Sowietci rok szkolny 1939/1940 rozpoczęli na zajętej obszarze Białostoczczyzny 1 października. Aresztowanie Sokołowskiego miało zaś miejsce (prawdopodobnie nie skorzystał z ostrzeżenia) dzień przed wigilią Bożego Narodzenia. Pewne rozwiązanie rysuje się po przeczytaniu dziennika ks. Józefa Radwańskiego, gdzie czytamy, że w Rajgrodzie w dniu 21 grudnia 1939 r. sowietci uroczystie otworzyli nową szkołę, którą zbudowano w latach 1937-1939. Być może owo wystąpienie Sokołowskiego miało miejsce podczas uroczystości przejścia rajgrodzkiej szkoły do nowego obiektu?

Sokołowsy w parafii Rajgród występują już w XVIII wieku. Natomiast w wieku XIX nazwisko to jest już dość często występujące w aktach cywilnych gminy rajgrodzkiej i parafialnych; np. 17 grudnia 1808 r. w Ciszewie urodził się Adam Sokołowski, s. Wojciecha (lat 68) i Katarzyny z Siemionów (lat 30). Natomiast w spisie ludności parafii Rajgród z 1839 r. występuje w Rajgrodzie gospodarz Wojciech Sokołowski (lat 56) z żoną Marianną (lat 49) i dziećmi: Anielą (19), Janem (10), Wawrzyńcem (4). w gospodarstwie zatrudnił dwie rodziny: Stanisława Sobolewskiego i Macieja Zyskowskiego.

JANUSZ SOBOLEWSKI

GETTO W RAJGRODZIE

Przed wybuchem II wojny światowej w Rajgrodzie zamieszkiwało około 700 wyznawców możeszowych, co stanowiło niespełna 30% ogólnej liczby mieszkańców. Żydzi mieszkali głównie przy rynku, ulicy Warszawskiej (bliżej rynku), Pacowskiej i Szkolnej. Na ul. Pacowskiej (zwanej też Pace - biegła od rynku nad jezioro i dalej ku majątkowi Pace, który od poł. XIX wieku zaczęto nazywać Opertowo) stała murowana synagoga z 1823 r. Pod Górą Zamkową stała bóżnica drewniana oraz cheder (szkoła żydowska). Wśród rajgrodzkich Żydów były zamożne rodziny: Ellenbogenów, Cukierbraumów, Dołowiczów, Finkielstejnów, Szapirów, ale w większości Żydzi rajgrodcy trudnili się drobnym handlem lub rzemiosłem.

W 1941 r. około 500 osób narodowości żydowskiej Niemcy zgromadzili w rajgrodzkim getcie, które miało charakter półotwarty. Mieściło się ono w rejonie ulicy Pace (obecnie ulica 1. Maja) wokół murowanej synagogi. Początkowo Niemcy zamierzali na getto przeznaczyć kwartał miasta, poczynając od zachodniej pierzei rynku ku polom za ulicą Pace, ograniczając teren po prawej stronie brzegiem jeziora, zaś po lewej ogrodami. Po interwencji ludności polskiej wydzielono obok głównej bramy do getta posesje Szczepkowskich i Miliszewskich od strony rynku oraz 5 posesji od strony jeziora i targowicy miejskiej, która znajdowała się na końcu ul. Pacowskiej. Niemiecki komisarz Hans Pogoda polecił tylko zbudować szczelny drewniany płot oddzielający posesje Stefana Sobolewskiego, Wincentego Cebelińskiego od terenu getta, tym samym i położone niżej: zabudowania Piotra Sobolewskiego, Bronisława i Zygmunta Piotrowskich oraz Piotra Hołowienko.

Żydzi pracowali przy rozbijaniu kamieni na szosie Grajewo - Augustów, można też ich było wynajmować do prac polowych, na co chętnie przystawali. Nad całością funkcjonowania getta w Rajgrodzie pieczę sprawował Górecki - przedwojenny funkcjonariusz Straży Granicznej. Dozorcą w getcie był Wincenty Mikulski, który "urządzał" Żydom kąpiel w wodach jeziora Rajgrodzkiego. Wewnątrz getta władzę sprawował tzw. "sołtys", którym był Kuberski, rolnik ze Zrobek. Warunki w getcie do życia były bardzo ciężkie. Antonina Tyszkiewicz z Sobolewskich wspomina: - Mieszkałam na Pacach i naprzeciw nas był ogród kuzynów, za którym biegł płot getta. Za płotem stała na górze murowana synagoga. Miałam wówczas 12 lat. Pamiętam, jak kilka razy stryj Stanisław Sobolewski przywoził chleb i sery (własnej produkcji) i mnie wysyłało z tym prowiantem do synagogi. Wewnątrz było dużo kobiet i dzieci, smród i ubóstwo. Bałam się, ale nosiłam te produkty tak, jak mi kazano. Pamiętam też, jak któregoś wieczora chciałam iść na strych, aby coś wziąć i na oszalowanych schodach prowadzących na strych spotkałam rabina i Hazana. Hazan był ich rzeźnikiem i mieszkał na Pacach. Tamtego wieczoru uciekli z Getta, bo spodziewali się jakiejś łapanki. Żydów z getta wypożyczano do prac polowych. Niemcy "wybierali" rzemieślników i wysyłali ich odpowiednimi grupami do innych miast. Tak było np. ze szklarzami. Niestety, nie zawsze wracali z powrotem. Krawców i szewców, najczęściej za żywność okoliczna ludność brała do swych domostw celem wykonania potrzebnych w tym czasie usług. Irena Prosko wspominała, że w ich domu był krawiec z 10 letnim synem. Nie zgodził się na propozycję pozostawienia chłopca i przechowania go. Przez pewien czas swoją sąsiadkę Lewintynównę, przechowywała Zofia Surowska. Następnie przekazała ją do siostry na Podchoinki. Po pewnym czasie przybył przewodnik, który miał ją przeprowadzić do Białegostoku. Istnieje domniemanie, że Lewintynówna do Białegostoku nie dotarła. Jej

siostra, Liba, przez dwa lata ukrywała się u Królczyków w Woźnejwsi. Załamała się psychicznie i zgłosiła się do miejscowych żandarmów, którzy wywieźli ją do lasu i rozstrzelali. Dwie siostry Stolnickie, krawcowe, przeżyły wojnę u pewnej rodziny w Tajnie. Starsza zaraz po wojnie zmarła i pochowano ją na cmentarzu nieopodal kaplicy Bagieńskich. Natomiast młodsza, jak wspomina p. Jadwiga Golubiewska, postanowiła przyjąć Chrzeszt święty. Szejna Stolnicka wybrała imię Jadwiga. Potem wyszła za mąż za Kroszewskiego, Żyda, który całą wojnę przesiedział w niemieckim obozie jenieckim i po wojnie powrócił do Rajgrodu. Razem wyjechali do Szwecji. Po wojnie pojawił się też Lejb Lewintin. Sprzedał dom i kuźnię po rodzicach, jak też dwa inne domy swych kuzynów i postanowił udać się do Palestyny. Przechodząc zieloną granicę, został zastrzelony.

Wacław Sobolewski wspomina: - Nasze ogrody graniczyły z gettem. Już latem 1941 roku Niemcy zabrali nam konia. Ojciec dostał konia od Rochli, która mieszkała przy Rynku, a jej mąż prawdopodobnie zginął w tych rozruchach. Ci Żydzi handlowali zbożem i winni byli nam pieniądze. Nie mając czym, zapłaciła koniem. Potem tego właśnie konia inni Żydzi brali, aby przywieźć chociażby gałęzi na opał. Rochla miała 3 lub 4 letniego synka, którego nazywała Bobuś. Pamiętam, że często przychodziła do naszego domu i gotowała mu jajko. Mały bardzo słabo jadł....

Getto w Rajgrodzie Niemcy zlikwidowali 2 listopada 1942 roku. Kilkudziesięciu Polakom, okolicznym gospodarzom, nakazano stawić się furmankami i Żydów wywieziono do obozu w Boguszach.

Epizod likwidacji rajgrodzkiego getta opisał Tadeusz Poziemski na podstawie pamiętnika swego ojca - Józefa, konspiratora z okresu II wojny światowej z rejonu Bargłowa Kościelnego:

"Zaraz po powrocie z więzienia NKWD w Grodnie w czerwcu 1941 r. ojciec został zaangażowany do działalności konspiracyjnej w AK; wówczas jeszcze w Związku Walki Zbrojnej, przez swojego szwagra Antoniego Karpa ps. "Jarząbek", ówczesnego komendanta obwodu

augustowskiego. Służbę swoją ojciec zakończył na stanowisku szefa wywiadu w komendzie obwodu Augustów. Ujawnił się w kwietniu 1947 r. Podaję też losy innych osób, które wraz z ojcem stały się mimo woli uczestnikami likwidacji rajgrodzkiego getto:

Jan Wierzbicki został później szucmanem na posterunku żandarmerii w Bargłowie. Dzięki jego informacjom ojciec cały czas pracował w wywiadzie AK, na bieżąco otrzymywał interesujące organizację wiadomości z posterunku niemieckiej żandarmerii w Bargłowie. Po wojnie, w końcu lat czterdziestych był sądzony. Uniewinniony dzięki przede wszystkim zeznaniom ojca.

Stanisław Karpio przeżył wojnę bez specjalnych atrakcji.

Michał Gołębicki został aresztowany w późniejszym okresie okupacji niemieckiej i zamordowany gdzieś w obozie.

Stanisław Jutkiewicz był szucmanem, podstrzełił ukrywającego się członka AK - Jana Gołębickiego ps. "Ryś" (brat Michała). Jan Gołębicki następnie został zastrzelony na posterunku żandarmerii w Bargłowie. Po wojnie Jutkiewicz nie został ukarany za swoje czyny; pojawił się na terenie Bargłowa jako funkcjonariusz UB.

Pocztę konspiracyjną do ojca z Rajgrodu najczęściej przywoził Stefan Skowroński.

Fragment pamiętnika Józefa Poziemskiego:

"Jesienią 1942 r. wieczorem pojawili się u mnie dwaj żandarmi. Kazali zaopatrzyć się w żywność na 24 godziny i zabrali mnie na posterunek. Początkowo wszystko wskazywało na to, że zostałem aresztowany. Zebrano nas w sumie sześć osób. Poza mną byli mieszkańcy Bargłowa: Stanisław Karpio, Jan Wierzbicki, Michał

Gołębicki, Stanisław Jutkiewicz - furman żandarmów oraz jeszcze ktoś szósty. Rano, o 3-ciej, otrzymaliśmy po kubku gorącej zbożowej kawy i następnie wsadzono nas na bryczkę i rowery. Tak zajechaliśmy do Rajgrodu na posterunek żandarmerii. Tam zastaliśmy sporą liczbę gestapowców, żandarmów i takich jak my, spędzonych Polaków. Otoczeni zostaliśmy przez Niemców i zaprowadzeni do getta. Po drodze widzieliśmy dużą liczbę chłopskich furmanek wraz z woźnicami. Tutaj założono nam na rękawy białe opaski i ostrzeżono, że rozmowy i kontakty z Żydami będą surowo karane. Zrozumieliśmy - jest ewakuacja getta. Była cisza, ludzie w getcie spali. Niemcy z furmą, jak huragan, uderzeniami kolb karabinowych w okna, wyważaniem drzwi rozpoczęli budzenie Żydów i wyrzucanie ich na ulicę. Widok był makabryczny. Rozgrywały się dantejskie sceny. Nieдоłączonych starców i małe dzieci wrzucano na wozy, jak worki mąki. Sprawni fizycznie sami wdrapywali się na nie, brutalnie popędzani przez Niemców. Michał Gołębicki nieopatrznie znalazł się w grupie Żydów. Oberwał parę razy bykowcem, pomimo, że miał na rękawie białą opaskę. Wśród Żydów było bardzo dużo moich znajomych. Usiłowali oni zapytać: Co się dzieje? Byli tacy, którzy chcieli pożyczyć pieniądze. Kiedy już wszyscy byli na furmankach, Niemcy kazali nam spenetrować wszystkie mieszkania. Nikogo nie było. Wreszcie ten pochod śmierci ruszył w kierunku Grajewa. Los tych ludzi, których transportowano do obozu w Boguszach był przesadzony. Jeden z bargłowskich żandarmów powiedział do mnie, że wojna jest bardzo zła. Widać było, że był wzruszony. Przez wiele nocy nie mogłem spać. Przez wiele dni czułem się okropnie. Ciągłe stało mi w oczach to bezlitosne maltretowanie ludzi, znęcanie się nad nimi."

Halina Prostko-Masztalerz podaje, że jej koleżanka z klasy - Bela Cukierbraum podczas ewakuacji getta wpełzała się pod łóżko i nie chciała wyjść. Oprawcy pchnęli ją bagnietem w odbyt, zmarła na rękach matki. Rajgrodzkich Żydów, na czele z rabinem Lejbem Farberem wywieziono do obozu przejściowego w Boguszach, a następnie kolejną do obozu zagłady w Treblince. Tym samym zakończyła się historia rajgrodzkich Żydów, którzy mieszkali tu od pocz. XVI wieku. Pozostały tylko strzępy dokumentów, jakieś fotografie oraz kirkut (cmentarz) na Okoniówku, gdzie zachowała się tylko jedna macewa. Tutaj przez dwieście lat chowali się wyznawcy religii mojżeszowej, a teraz na ich prochach wyrósł dorodny las.

J.S.

Antysemicki plakat i zdjęcie Żydów (wykonane być może w obozie w Boguszach) zreprodukowano z "Volkskallender Galinden 1944" (Ludowy Kalendarz Grajewski 1944)

ZABYTKI POWIATU GRAJEWSKIEGO

PAŁAC KRYMOWA

Wjeżdżając do Rajgrodu od strony Grajewa, mijamy drewnianą kاپliczkę, kilka domów (była aptekę i ośrodek zdrowia) oraz piętrową kamienicę noszącą znamiona stylu klasycystycznego. Pobudowana na planie prostokąta, z cegły, tynkowana, dwukondygnacyjna. Elewacja frontowa jest dziewięcioosiowa; na osi centralnej na parterze drzwi wejściowe poprzedzone gankiem, na piętrze drzwi wychodzące na balkon. Elewacja boczna (zachodnia) jest trójosiowa; pomiędzy nią a elewacją frontową znajduje się ścięty narożnik na całej wysokości budynku. Wydatny gzyms podokapowy, dach kopertowy pobity blachą. W przeszłości "pałacyk Krymowa" posiadał bramę z nadbudową na wysokości piętra i był jednym z najokazalszych domów w Rajgrodzie.

Legenda opowiadana przed pół wiekiem przez rybaka Aleksandra Kiryłowa (przekazana nam przez p. Wincentego Citkowskiego) głosi, że pałacyk zbudował król Stanisław August Poniatowski celem spotkania się tu z carycą Katarzyną II. Ostatecznie spotkali się w Grodnie, a po zajęciu tych ziem przez Rosjan pałacyk otrzymał jakiś carski generał, któremu przyznano również Jezioro Rajgrodzkie i Dręstwo. Podczas budowy drogi z Warszawy do Kowna, około 1870 r. głównymi dostawcami materiałów budowlanych byli kuzyni: Krymow i Sokołow. Właśnie oni wygrali w karty pałacyk, jeziora oraz kilka hektarów gruntu od carskiego generała. On to, jako człowiek honoru, sporządził odpowiedni dokument dla nowych właścicieli, a sam strzelił sobie w głowę z pistoletu.

Pan Marian Golubiewski (jeden z najstarszych rajgrodzian, zawsze interesujący się przeszłością miasta) powiedział, że niejaki Kowalewski wygrał na loterii dużą sumę pieniędzy i pobudował ową okazałą kamienicę. Potem jej posiadaczami stali się kuzyni: Krymow i Sokołow, których nazywano nawet braćmi.

Tym samym dwa przekazy sprowadzają nas do dość zagadkowego powstania tej budowli, gdzie przewija się motyw wielkiej fortuny; wygrana na loterii lub w karty. W każdej legendzie jest sporo prawdy, więc należy trochę ją uporządkować. Z pewnością "pałacyku Krymowa" nie wybudował ostatni nasz król, bo powstał on na początku XX wieku. Krymow i Sokołow są postaciami autentycznymi, którym wiodło się całkiem dobrze, bo łowienie ryb zawsze było intratnym przedsięwzięciem. "Słownik geograficzny Królestwa Polskiego..." (1888 r.) wspomina, że w poł. XIX wieku jeziora Dręstwo i Tajno otrzymał generał-major Zabłocki. Należy domniemywać, że dobra rządowe rozdawane podczas zaboru rosyjskiego carskim zausznikom, zwłaszcza bardzo intensywnie po powstaniu styczniowym, miały też nabywcę w przypadku rajgrodzkich jezior w osobie jakiegoś generała. Należy też pamiętać, że od 1422 r. do 1945 r. przez środek Jeziora Rajgrodzkiego przebiegała granica państwowa; między Zakonem Krzyżackim a Litwą, potem między Prusami a Polską. Trakt kowieński (zwany też petersburskim) budowano w latach 1828-1829; nie wykluczone, że remontowano go w 1870 r. Nie wykluczone też, że Krymow i Sokołow dorobili się przy budowie kolei żelaznej z Białegostoku do Grajewa lub przy budowie twierdzy Osowiec. Jak wspomina w swych pamiętnikach A. A. Cybulski, w 1926 r. młyn na Jegrzni w Rajgrodzie od Krymowa nabyli Bieniewscy. Natomiast w latach 30. obywatele rajgrodzcy wszczęli usilne starania o prawo połowu ryb w jeziorze, co gwarantowały im jeszcze nadania królewskie. Ostatecznie

właściciel jezior - Sokółow zgodził się na swobodne poławianie przez rajgrodzian wędkami z brzegów i łódki. Po II wojnie światowej jeziora uległy nacjonalizacji. W domu Krymowa powstało biuro spółdzielni a następnie Państwowego Gospodarstwa Rybackiego oraz mieszkania dla pracowników. Już przed wojną częściowo w tej kamienicy mieścił się Komisariat Policji, w okresie okupacji sowieckiej zajęli ją sowieci, natomiast w czasie okupacji niemieckiej mieszkał tu i miał swoje biuro amtskomisarz Hans Pogoda. Po wojnie nadal część kamienicy zajmował posterunek i następnie komisariat Milicji Obywatelskiej; przez pewien czas również poczta. Obecnie mieści się tu Posterunek Policji oraz wspólnota mieszkaniowa.

JANUSZ SOBOLEWSKI

RAJGRÓD I JEGO MIESZKAŃCY W STAREJ FOTOGRAFII

Pani Aneta Drabczuk z Rajgrodu przekazała nam 4 fotografie wykonane najprawdopodobniej w połowie XX wieku. Dwie z nich prezentujemy w niniejszym numerze "RE". Kto rozpozna ludzi na tych zdjęciach? Jaki to fragment Rajgrodu? Czekamy na wyjaśnienie.

Nadal apelujemy o udostępnianie nam starych fotografii. Przedstawiają one przeszłość naszego grodu i ludzi tu zamieszkujących w przeszłości. Warto ocalić to od zapomnienia. Po zreprodukowaniu oryginalne zdjęcia oddajemy ich właścicielom. Serdecznie dziękujemy za pozytywne podejście do naszego apelu.

JANUSZ SOBOLEWSKI

Restauracja

Stajnia

- imprezy okolicznościowe
- usługi cateringowe (przyjęcia, chrzciny, stypy itp.)
- imprezy plenerowe (pikniki, ogniska, biesiady)
- kuchnia regionalna
- jazda konna
- przejażdżki bryczkami
- rajdy konne
- konne imprezy plenerowe
- kuligi

Augustów

Rajgród

Barszcze "ZAŚCIANEK"

Grajewo

tel. 0 602 501 753

www.zajazdzascianek.pl

EUROPA

TRADYCYJNY SMAK - NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

Najlepsze wędliny w EUROPIE

ZAKŁAD PRZEMYSŁU MIĘSNEGO
19-206 RAJGRÓD ul. WARSZAWSKA 31A
(086) 272 14 10

U nas zjesz jak u mamy!

BAR RESTAURACYJNY "SMAKOSZ"
Urszula i Andrzej Grajewscy

Rajgród
ul. Warszawska 39a
tel. 086 272 16 66

Poleca:

- kuchnię regionalną
- ryby smażone
- przetwory rybne własnej produkcji

SKLEP RYBNY

Rajgród

ul. Warszawska 36

tel. 086 272 16 43

Poleca:

- ryby świeże z J. Rajgrodzkiego
- sielawa wędzona z J. Rajgrodzkiego
- inne przetwory rybne

**Gwarantujemy miłą i sprawną obsługę
Zapraszamy!**

PPHU "Jędrus"

Andrzej Mikulski

19-206 Rajgród

ul. Warszawska 26/3

Tel.: 086 272 16 70; 086 272 19 17

Poleca w swoich placówkach:

Baza Handlowa nr 1

- części zamienne do maszyn

- akcesoria metalowe

- farby

Baza Handlowa nr 2

- materiały budowlane

- nawozy sztuczne

- środki ochrony roślin

Baza Handlowa nr 3

- ciągniki i maszyny rolnicze

wszystkich marek

dostępnych w Polsce

(pełen serwis, gwarancja

z możliwością ciągnika

zastępczego na czas naprawy).

Ponadto:

Sklepy wielobranżowe "Jędrus"

w Rajgrodzie:

ul. Warszawska 56

ul. Plac Tysiąclecia 7

ZAPRASZAMY!

"Rajgrodzkie Echa" dostępne są z pewnym opóźnieniem na stronach internetowych: www.zyciegrajewa.pl i www.rajgrad.pl

„RAJGRODZKIE ECHA” - PISMO TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW RAJGRODU e-mail: tmr@rajgrad.pl

Adres Redakcji: 19-206 Rajgród, ul. Warszawska 32/20 Nr rach. bankowego: 32 8768 0003 3900 0374 2000 0010

Redaguje zespół: Jan i Zygmunt Tarnaccy, Joanna, Irena i Janusz Sobolewscy, Krzysztof Kalinowski

Niniejszy numer "RE" ukazał się dzięki wsparciu finansowemu: Władz Samorządowych miasta i gminy Rajgród